



DUNA-PARTI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT (DÉSZ) X. ÜTEM - I. KERÜLET KÖRNYEZETI VIZSGÁLAT

TÉRINFO Bt.

2018. július hó

DUNA-PARTI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT (DÉSZ) X. ÜTEM I. KERÜLET KÖRNYEZETI VIZSGÁLAT

MEGBÍZÓ:

Budapest Főváros Városházai Tervező Kft.

1052. Budapest, Városház u. 9-11.

MEGBÍZÓ KÉPVISELŐJE:

Albrecht Ute

építészmérnök, ügyvezető

VÁLLALKOZÓ:

Térinfo Bt.

1185. Budapest, Munkács u. 7.

A VÁLLALKOZÓ KÉPVISELŐJE:

Dr. Kollányi László

tájépítész, tájvédelmi szakértő, ügyvezető

SZAKÉRTŐK:

Dr. Szilvácsku Zsolt

Váradi Tamás

Bata Gábor

tájépítész, jogász, természetvédelmi és tájvédelmi szakértő

bányamérnök, hidrogeológus, környezetvédelmi szakértő

hidrológus, vízgazdálkodási, hulladékgazdálkodási szakértő

Budapest, 2018. július hó

Tartalomjegyzék

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése.....	5
1.1. Előzmények, a tematika tartalma	5
1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódás.....	5
1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására	6
1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, vélemények figyelembevétele, az indokok összefoglalása.....	6
1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, a felmerült bizonytalanságok.....	8
2. A terv rövid ismertetése.....	10
2.1. A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése.	10
2.2. A terv összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal	10
3. A terv környezeti hatásai, következményei.....	13
3.1. A terv céljainak értékelése a nemzetközi, nemzeti és budapesti környezet- és természetvédelmi célok tekintetében	13
3.2. A tervvel összefüggésben lényeges jelenlegi környezeti helyzet bemutatása	18
3.2.1. Közvetett és közvetlen hatásterület lehatárolása.	18
3.2.2. A környezeti állapot jellemzése	18
3.2.3. Környezeti konfliktusok, problémák összefoglalása, okainak bemutatása	31
3.3. A terv következtében megjelenő környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása.....	33
3.3.1. A természeti erőforrások közvetlen igénybevétele, terhelését okozó tényezők	33
3.3.2. A terv által várhatóan környezeti következményekkel járó társadalmi és gazdasági folyamatok...33	
3.4. Várható környezeti hatások, következmények	33
3.4.1. Környezeti elemeket, rendszereket érintő hatások	33
3.4.3. Emberek, közösségek egészségét, életminőségét, kulturális örökségét, területhasználati feltételeit befolyásoló hatások.....	46
3.5. A terv hatásainak, környezeti következményeinek összefoglalása.....	46
4. Káros környezeti hatások mérséklését célzó javaslatok, intézkedések.....	47
4.1. Táj- és természetvédelem, ökológiai rendszerek	47
Védett természeti területek, térségi ökológiai rendszerek védelme	47
Tájvédelmi javaslatok	47
4.2. Környezeti elemek állapotának védelmére irányuló javaslatok.....	48
4.2.1. Levegőtisztaság védelem	48
4.2.2. Talaj, felszíni- és felszín alatti vizek védelme.....	48
4.2.3. Zaj- és rezgésterhelés	49
4.2.4. Hulladékkezelés.....	49
4.3. Gazdasági, társadalmi hatásokhoz kapcsolódó javaslatok.....	49
5. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv, által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni.	50
6. A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.	50
7. Közérthető összefoglaló	51

8. Előírás a vízminőség-védelmi intézkedésekre	52
--	----

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

1.1. ELŐZMÉNYEK, A TEMATIKA TARTALMA

Az építési szabályzat készítése során az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rend.) szerinti **környezeti vizsgálat** készítésének szükségességét is vizsgálni kell. A DÉSZ X. ütem a Korm. rend. 1. § (3) bekezdés a) pontba tartozó terv, így a Korm. rend. 1. § (3) bekezdés értelmében a várható környezeti hatás jelentőségének eseti meghatározása alapján dönthető el a környezeti vizsgálat szükségessége.

A közös tervezetetésre irányuló megállapodást Budapest Főváros I. Kerület Budavári Önkormányzatának Képviselő-testülete a 1258/2017.(08.30.) határozatával fogadta el. A képviselőtestület szükségesnek tartja a Duna-parti építési szabályzat X. ütem Budapest I. kerületi Duna-parti szakasz tervéhez a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet alapján környezeti vizsgálat készítését, valamint elfogadja annak tematikáját az előterjesztés 4. sz. melléklete szerinti tartalommal.

A megállapodás értelmében a Korm. rendelet szerinti egyeztetési eljárás lebonyolítását a Fővárosi Önkormányzat vállalta.

A Korm. rendelet szerint az előzetes tájékoztató szakaszban a környezeti vizsgálat tartalmára, készítésére vonatkozólag a kidolgozó Fővárosi Önkormányzat Városépítési Főosztály megkereste az összes érintett államigazgatási szervet és a környezeti vizsgálat készíttetésére vonatkozó nyilatkozatukat megkérte. Az összesítő táblázat alapján, a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság indokoltnak tartja tárgyi területre vonatkozóan környezeti vizsgálat elkészítését, a Duna folyam medre és parti sávja, valamint vízbázis érintettsége miatt. A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság véleménye alapján kell térni a vízminőség-védelmi intézkedésekre is. A vélemény alapján a környezeti vizsgálat készítése indokolt. Fenti vélemény alapján DÉSZ készítésével párhuzamosan külső szakértő bevonásával megkezdődött a stratégiai környezeti vizsgálat jogszabály szerinti kötelező kidolgoztatása, amelynek elkészítésére a Térinfo Bt. 2017 szeptemberében kapott felkérést.

1.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁR RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁS

A környezeti értékelés az Étv. 9. § (3) bekezdés szerinti véleményezésre kidolgozott dokumentáció részét képezi, a kiküldött környezeti értékelés tematikája szerint. A környezeti vizsgálat elvégzésére tehát a DÉSZ elkészítésével párhuzamosan kerül sor, annak önálló munkarészeként. Ennek következtében a környezeti értékelés során megismert eredmények befolyásolhatják a településrendezési tervek egyes részleteit és meghatározhatják a tervezés lehetőségeit, korlátait egyaránt.

A környezeti értékelések készítésének elsődleges célja, hogy az iterációs jelleggel megvalósuló egyeztetési, konzultációs folyamatokon keresztül folyamatos kapcsolat alakulhasson ki a tervezés és környezeti vizsgálat készítése között. A párhuzamosan készülő, a tervbe folyamatosan beépülő környezeti vizsgálat jelentheti a garanciát a döntéshozók számára, hogy a terv törekszik minimalizálni, elkerülni a nem kívánt környezeti konfliktusokat.

Jelen dokumentáció a Duna-parti építési szabályzat (DÉSZ) X. ütem I kerület egyeztetési, munkaközi változatát tartalmazza, amelynek kidolgozása a 2017.08.29.-án rendelkezésre bocsájtott első DÉSZ változat alapján indult el.

A DÉSZ KV ütemezése		határidők
1.	A KV készítésének szükségességéről nyilatkozat, illetve a tervezett tematika megküldése a 2/2005. (I.11.) Korm. rendeletben megjelöltek számára	2017.február
2.	Nyilatkozat beérkezések határideje	2017.04.25. + 30 nap
3.	A DÉSZ Megalapozó Tanulmányának elkészülte	2017. szeptember
4.	Környezeti Vizsgálat készítésének kezdete	2017. november
5.	A DÉSZ X munkaközi egyeztetési anyagának átadása	2018. február
6.	A DÉSZ X. környezeti vizsgálat munkaközi anyagának elkészülte	2018. március
7.	A környezeti vizsgálat munkaközi anyagának megküldése véleményezésre	2018. április
8.	A KV munkaközi anyagának véleményezési határideje	2018. április + 30 nap
9.	A vélemények figyelembevételével kiegészített KV elkészülte	2018. május + 45 nap

1. táblázat DÉSZ KV ütemezése

1.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA

A DÉSZ kidolgozói konstruktív hozzáállással segítették az SKV munkacsoport tevékenységét és ez a pozitív hozzáállás számottevően hozzájárult ahhoz, hogy a környezeti értékelés elkészült. A tervezők fokozott figyelmet fordítottak az SKV javaslatok figyelembevételére, bár a döntési mechanizmus (azaz egy - egy javaslat elfogadása vagy elvetése) nem ismert az SKV készítők előtt. Mivel a környezeti kidolgozás megkezdése már a DÉSZ munkaközi változatának elkészülte után kezdődött, ezért a folyamatos, iteratív jellegű konzultáció helyett a kész szabályozás véleményezése jellemezte. Összességében megállapítható, hogy a tervező kollégák adatszolgáltatásukkal jelentősen elősegítették az SKV munkacsoport tevékenységét, az SKV javaslatai a véleményezési időszak után a végleges dokumentációba kerülhetnek be.

1.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS AZ ÉRINTETT NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, VÉLEMÉNYEK FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA

A tervezett tematika megküldésre került a vélemények megkérése érdekében, a jogszabályban előírt szakhatóságok, érintettek számára. Az elkészült egyeztetési terv környezeti értékelése folyamatosan történik. Az egyeztetés során a környezeti szempontú javaslatok beépítésre kerültek a tervbe.

Szervezet neve	Vélem. beérkezett	Szüksége snek tartja +/-	Nyilatkozat
Miniszterelnökség Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkárság	2017.03.28.	-	KÖHÁT részt vesz az eljárásban, a véleményezéshez az aktualizált örökségvédelmi alátámasztó munkarészeket elektronikus és papír alapon is kéri.
Budapest Főváros Kormányhivatala Állami Főépítész	2017.04.05.	-	Az épített környezet védelme vonatkozásban az egyes tervek, illetve programok környezeti

			vizsgálatáról szóló 2/2005 (I.11.) Kormányrendeletben szabályozott vizsgálat szükségességéről a környezet- és természetvédelem államigazgatási szervek véleményét tartja mérvadónak.
Budapesti Rendőr-Főkapitányság Rendészeti Szervek Közlekedérendészeti Főosztály Balesetmegelőzési Közlekedési Főosztály	2017.03.20	-	A folyamat további szakaszaiban is részt kíván venni.
Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság	2017.03.22.	+	A KV kidolgozását szükségesnek tartja. A folyamat további szakaszaiban is részt kíván venni.
Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala	2017.03.30.	-	Környezeti Vizsgálat lefolytatását nem tartja szükségesnek
Budapest Főváros Kormányhivatala Földmérési Távérzékelési és Földhivatali Főosztály	2017.03.13.	-	Környezeti Vizsgálat lefolytatását nem tartja szükségesnek
Országos Atomenergia Hivatal	2017.03.23.	-	Környezeti Vizsgálat lefolytatását nem tartja szükségesnek
Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatal	2017.03.23	-	Környezeti Vizsgálat lefolytatását nem tartja szükségesnek, de a folyamatban a későbbiekben részt kíván venni.
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Légiforgalmi és Repülőtéri Hatósági Főosztály	2017.03.23.	-	További egyeztetésben nem kíván részt venni.
Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata	2017.04.06.	-	Észrevételt nem tesz, de a folyamatban a későbbiekben részt kíván venni.
Budapest Főváros XXI. kerület Csepel Polgármesteri Hivatal	2017.04.31	-	Észrevételt nem tesz, de a folyamatban a későbbiekben részt kíván venni.
Budapest Főváros XIX. kerület Kispest Polgármesteri Hivatal	2017.03.23	-	Észrevételt nem tesz, de a folyamatban a későbbiekben részt kíván venni.
Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Polgármesteri Hivatal	2017.03.24	-	További egyeztetésben nem kíván részt venni.
Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzata	2017.03.27.	-	További egyeztetésben nem kíván részt venni.
Budapest Főváros VIII. kerület Újpest Önkormányzata	2017.03.29.	-	További egyeztetésben nem kíván részt venni.
Budapest Főváros IV. kerület Józsefváros Önkormányzata	2017.03.24.	-	További egyeztetésben nem kíván részt venni.
Budapest Főváros III. kerület Polgármesteri Hivatal	2017.03.27.	-	További egyeztetésben nem kíván részt venni.
Budapest Főváros XIV. kerület Zugló Polgármesteri Hivatal	2017.04.03.	-	További egyeztetésben nem kíván részt venni.
Budapest Főváros XV. kerület Polgármesteri Hivatal	2017.03.24.	-	További egyeztetésben nem kíván részt venni.

2. táblázat KV tematikára beérkezett vélemények

A partnerségi egyeztetés keretében az információk az alábbi csatornákon keresztül az érdeklődők számára is hozzáférhetővé váltak.

Honlap

A partnerségi eljárás lefolytatása a 185/2017 (II. 22.) Fő v. Kgy. határozattal elfogadott partnerségi egyeztetés szabályaiban foglaltak szerint történt. A partnerségi egyeztetés keretében az előzetes tájékoztató

dokumentumai a Budapest Portálon a Közérdekű adatok\Tájékoztatások, hirdetések menüpont alatt és a Főpolgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodáján volt megtekinthető.

Papír alapú hozzáférés

Nyomtatott dokumentációk megtekintésére a Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodáján ügyfélfogadási időben volt lehetőség.

Általános véleményadási lehetőség

A <http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx> honlapon a munka aktuális anyagai elérhetők voltak, velük kapcsolatban írásban bárki véleményt és észrevételt küldhetett. A vélemények és észrevételek megadására a nyilvánosságra hozatal időpontjától legalább 30 nap határidőt biztosított. A tervezési területre vonatkozóan javaslatokat, észrevételeket tenni, véleményt nyilvánítani

2017. június 26. - 2017. augusztus 5. között:

- a 2017. július 06-án 16 00 órakor a Főpolgármesteri Hivatalban (1052 Budapest, Városház utca 9-11. Díszterem) tartandó lakossági fórumon szóban,
- elektronikus levélben
- postai úton
- a Főpolgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodáján folyamatosan lehetett.

A beérkező társadalmi vélemények figyelembevétele

Az előzetes környezeti vizsgálat 30 napos véleményezési ideje alatt a beérkezett észrevételeket feldolgozásra kerültek és a résztvevő szakértők figyelembe vették a dokumentációk véglegesítésekor. A tárgyi terv előzetes tájékoztatási szakaszának partnerségi egyeztetése 2017. augusztus 15-én vált befejezetté.

1.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI, A FELMERÜLT BIZONYTALANSÁGOK

A környezeti értékelés keretében új felmérések, vizsgálatok elvégzésére nem volt lehetőség. A mellékelt tervek, tanulmányok, programok feldolgozása történt meg.

- Országos Területrendezési Tervről szóló - módosított 2014. január 1-től hatályos -2003. évi XXVI. törvény (OTrT);
- Fővárosi Településszerkezeti Terv 2015 (TSZT 2015)
- Budapest Főváros Rendezési Szabályzata – FRSZ (2015)
- Budapest I Kerületi Építési Szabályzat, 16/2000. (VIII.15.) Kt. sz. rendelettel jóváhagyva
- DÉSZ X. ütem Megalapozó vizsgálat (I kerület)
- környezet védelméért felelős szervek által előzetes véleményezési eljárásban, illetve előzetes egyeztetések során közölt információk, adatok,
- vonatkozó jogszabályok, szabványok
- illetékes szakhatóságok adatszolgáltatása,
- önkormányzati adatszolgáltatás,
- készülő településrendezési eszközök,
- helyszínelések eredményei,

- szakmai tanulmányok, elemzések,
- légifotók, tervek, topográfiai térképek.

A KV tematika kialakítás alapelve, hogy a vizsgálat csak a DÉSZ várható környezeti hatásait értékeli. Nem vállal és nem vállalhat fel olyan feladatokat, melyeket más tervezési feladatok során kell megoldani (pl.: környezeti hatásvizsgálat, települési környezetvédelmi program, környezeti állapot mérések, vízgazdálkodási terv, rekultivációs terv, stb.). Jelen dokumentum ezért a rendelkezésre bocsájtott fővárosi fejlesztési dokumentumokon, önkormányzati elképzeléseken, fejlesztési szándékokon, valamint a tervezők által rendelkezésre bocsájtott dokumentumokon alapszik. A tervmódosítás egyeztetési dokumentuma tartalmazza a környezeti értékelés kapcsán felmerülő környezeti konfliktusokat feloldó területfelhasználási-, szabályozási megoldásokat, környezetvédelmi intézkedési javaslatokat. Mivel az értékelés a településrendezési terv várható környezeti hatásait nézi, ezért az értékelés tárgya alapvetően a következők vizsgálatára terjed ki:

- a szabályozási változtatások hatásai,
- a DÉSZ-ben megfogalmazott területhasználatok várható környezeti hatásai,
- a területhasználatokhoz kapcsolódó építési feltételek várható környezeti hatásai.

A tervezés során bizonytalanságot okoz, hogy a TSZT és DÉSZ a területeket sorolja be valamilyen meglévő, vagy tervezett területfelhasználásokba, illetve övezetekbe. A területhasználatok egyikéről sem állítható azonban, hogy környezetterhelő és az sem, hogy milyen mértékben.

Bizonytalansági tényező az is, hogy a TSZT és a DÉSZ csak a lehetőségeket teremti meg arra, hogy a tervezett új területfelhasználások, illetve övezetek megvalósuljanak. Hogy ebből mennyi valósul meg az már többnyire a gazdasági környezeten, a piaci résztvevőkön, a lakosságon, vagy a gazdasági élet szereplőin múlik.

2. A terv rövid ismertetése

2.1. A TERV CÉLJAINAK, TARTALMÁNAK ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETÉSE

Az egyes ingatlanok fővárosi önkormányzat részére történő átadásával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2013. évi LXXIV. törvény – többek között – módosította az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) fővárosi településrendezési eszközökre vonatkozó előírásait, bevezette a **Duna-parti építési szabályzat** (DÉSZ) fogalmát, és a Fővárosi Önkormányzat felhatalmazást kapott arra, hogy a Duna főmedrével közvetlenül határos telkek és a Margitsziget területének építési rendjét és rendeltetését a helyi sajátosságoknak megfelelően rendeletben szabályozza.

Az Étv. 14/A. § (2) bekezdés d) pont értelmében a Fővárosi Önkormányzat a DÉSZ-t a Fővárosi településszerkezeti terv (TSZT 2015) és Budapest főváros rendezési szabályzata (FRSZ) alapján dolgoztatja ki. A Fővárosi Közgyűlés 2015. január 28-i ülésén megalkotta az FRSZ-ről szóló 5/2015. (02.16.) számú önkormányzati rendeletét, és 50/2015. (01.28.) számú határozatával elfogadta a TSZT 2015 tervet, amelyek március 18-án léptek hatályba, ezzel a DÉSZ elkészíttetésének alapfeltétele adottá vált.

Az Étv. 2. § 11. pontja értelmében a DÉSZ helyi építési szabályzat. A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban Korm. rendelet) 2. § 2. pontja szerint a helyi építési szabályzatban együtt tervezendő terület:

- „a) egy vagy több településszerkezeti egység, vagy
- b) legalább a sajátos használat szerint azonos, vagy a tervezett szabályozás szempontjából kapcsolódó telektömbök együtteséből álló, együttműködő összefüggő terület”.

2.2. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, ILLETVE PROGRAMOKKAL

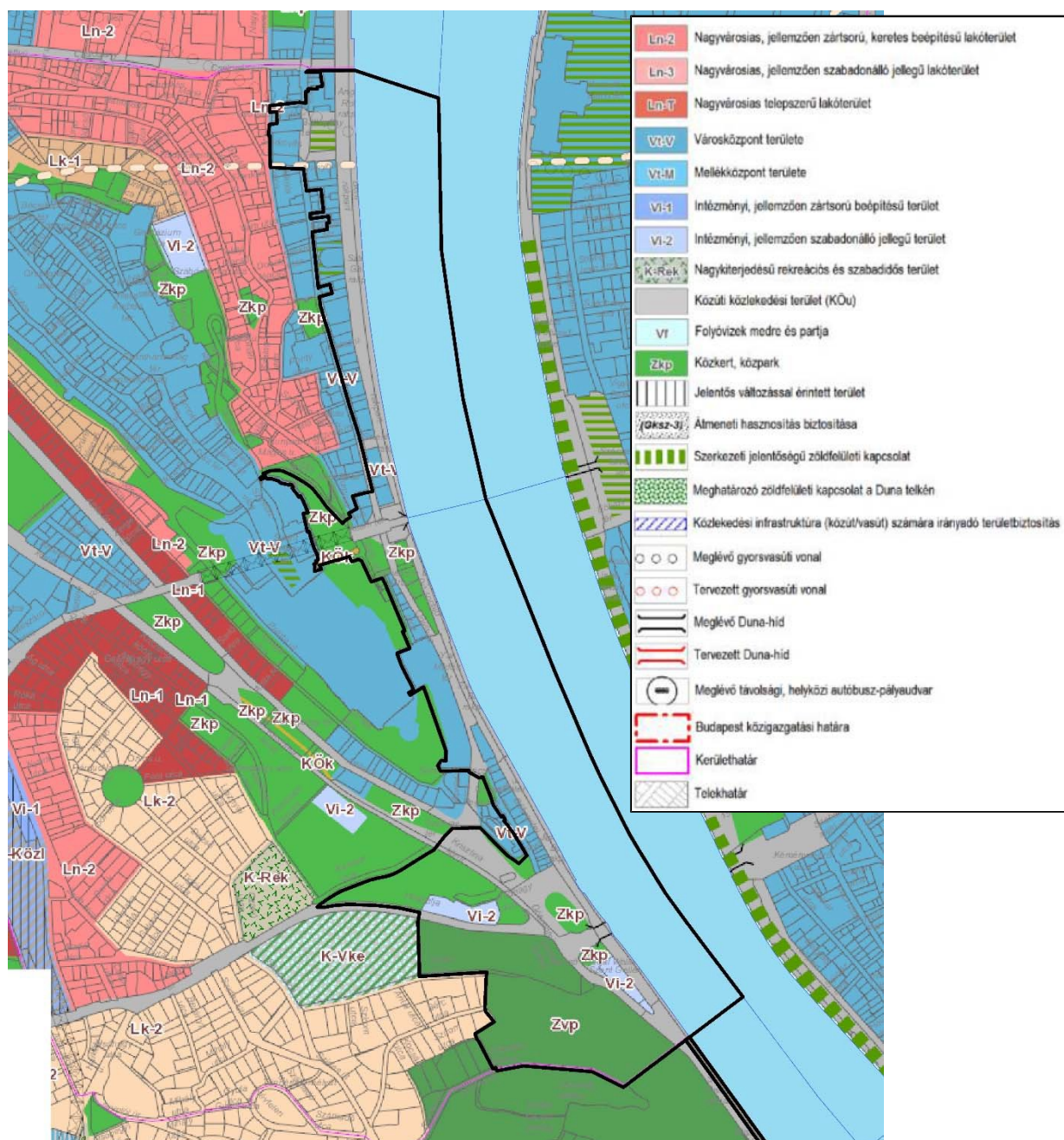
Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 2013. január elsejei hatállyal a főváros korábbi kétszintű szabályozási rendjét megváltoztatta. Az Étv. szerint a főváros településrendezési eszközei a Településszerkezeti terv, Fővárosi rendezési szabályzat, Duna-parti építési szabályzat, kerületi építési szabályzatok. A Duna-parti építési szabályzat így a mellékelt településrendezési eszközökkel van kapcsolatban:

- Fővárosi Településszerkezeti Terv 2015 (TSZT 2015)
- Budapest Főváros Rendezési Szabályzata – FRSZ (2015)
- Budapest I. Kerületi Építési Szabályzat, 16/2000. (VIII.15.) Kt. sz. rendelettel jóváhagyva
- Budapest I. kerület Budavár Önkormányzat Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS), 2015
- Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Településfejlesztési Koncepció, 2015

Fővárosi Településszerkezeti Terv 2015 (TSZT 2015)

Budapest településrendezési eszközeinek alapja a Budapest 2030 hosszú távú városfejlesztési koncepcióra épülő új Településszerkezeti Terv. A TSZT rendeltetése az Étv. szerint többek között az, hogy a Budapest 2030

koncepcióban foglalt célok megvalósítását biztosítsa. A terv egyik fontos szerepe, hogy a főváros kétszintű önkormányzati rendszerének keretei között ezen célokat közvetítse a részletesebb kerületi rendezési eszközök felé is. Így a Duna-parti építési (DÉSZ) szabályzat is meg kell, hogy feleljen a TSZT-ben foglaltaknak (szerkezeti terv leírása és szerkezeti tervlapok), valamint a Fővárosi Rendezési Szabályzatnak (FRSZ). Emellett a szabályzatoknak az OTÉK előírásait is figyelembe kell venniük, kivéve, ha a TSZT vagy az FRSZ attól Budapest sajátosságaira tekintettel egyes kérdésekben másként határoz, vagy rendelkezik. A két településrendezési eszközt (TSZT, FRSZ) együtt kell figyelembe venni a Duna-parti építési szabályzat megalkotása során. A DÉSZ legfontosabb tervezési kereteit így a TSZT és az FRSZ jelentik.



1. ábra Fővárosi Településszerkezeti Terv a tervezési térségben (2015)

Budapest Főváros Rendezési Szabályzata – FRSZ (2015)

Az Étv. 2. § 35. pontja szerint a Fővárosi rendezési szabályzat feladata az OTÉK és a TSZT figyelembevételével a fővárosban a településrendezés és az építés összehangolt rendjének biztosítása, aminek érdekében meg kell határozni (1) a területfelhasználási egységek beépítési sűrűségét, (2) meghatározott területek beépítési magasságát és (3) a fővárosi infrastruktúra területbiztosítását. A Duna-parti építési szabályzat hatálybalépéséig az Étv. 14/B. §-ban meghatározott területekre vonatkozóan a fővárosi kerületi önkormányzat által elfogadott településrendezési eszközöket kell alkalmazni. A TSZT alapján készült FRSZ mint a két meghatározó településrendezési eszközt együtt kell figyelembe venni a DÉSZ készítése során.

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Településfejlesztési Koncepció, 2015

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete a 148/2015. (IX.24.) Kt. sz. határozattal fogadta el a kerület fejlesztési koncepcióját, mely jelenleg is hatályban van. A kerületfejlesztési koncepcióban felsorolt településfejlesztési célok a saját hatáskörben megoldandó, Budavár lakosságának életét meghatározó települési, területi viszonyokat foglalják össze, továbbá szolgálják a lakosság megtartó erejének növelését, az elvándorlás megállítását és a lakosság életkörülményeinek jobbá tételét, úgy, hogy tisztelve a múltat, támogatva az e célok elérését szolgáló fejlesztéseket. A vizsgálat szempontjából kiemelt fontosságú a Duna-part komplex fejlesztése rész cél, melyben megfogalmazásra kerül a folyópart elérése, a gyalogos és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, a parti és a belső területek közötti kapcsolat erősítése, továbbá cél a dunai hajózási elemek kihasználása, valamint a parthoz kapcsolódó terek egység arculattal történő megújítása

Budapest I Kerületi Építési Szabályzat, 16/2000. (VIII.15.)

Az I. kerületi építési szabályzatot a Budavári Önkormányzat Képviselőtestülete a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV tv. 16. § (1) bekezdésében, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII, törvényben és a végrehajtására vonatkozó az Országos Településrendezési és Építési Követelmények közzétételéről szóló 253/1997 (XII.20) kormányrendelet, valamint a Fővárosi Közgyűlés 47/1998 (X.I5) számú, a Budapesti Városrendezési Keretszabályzatról szóló rendeletében foglalt felhatalmazás alapján alkotta meg. A környezeti vizsgálat keretében az ettől való eltérést vizsgáljuk.

3. A terv környezeti hatásai, következményei

3.1. A TERV CÉLJAINAK ÉRTÉKELÉSE A NEMZETKÖZI, NEMZETI ÉS BUDAPESTI KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOK TEKINTETÉBEN

A tervek, programok környezeti értékelése során nehéz olyan abszolút határértékeket, mutatókat meghatározni, amelyekkel egy terv hatékonyságát vizsgálni lehet. Ezt a határértéket, „zsinórmértéket” mindenkor a nemzeti, budapesti területfejlesztési, környezetvédelmi programok, stratégiák célkitűzései jelentik, amelyhez a tervezés során alkalmazkodni kell. A Duna-parti Építési Szabályzat (DÉSZ) X. ütem szabályozási tervének kereteit is az alábbi koncepciók, programok, stratégiák adják meg:

- Budapest 2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepció
- ITS Budapest stratégia 2020, Integrált Településfejlesztési Stratégia, (2014)
- Budapest Területfejlesztési Koncepciója (2014)
- Budapest Integrált Területi Programja – ITP, (2015)
- Duna menti területek összehangolt fejlesztése tematikus fejlesztési program (2014)
- Budapest Környezeti Programja 2017–2021

Budapest 2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepció

A koncepció hosszú távra meghatározza a Budapest Duna-parti területeinek fejlődését. A fejlesztési koncepció az integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai fejezetében többek között rögzíti a Duna a város életében betöltött meghatározó szerepét. A Duna-partok a fővárosi jellegzetes zónák közül az elővárosi zóna területén a leginkább természetközeli. A város és a Duna kiegyensúlyozott kapcsolatának megteremtése a partközeli funkcióváltások révén kell, hogy megtörténjen. A Dunával együtt élő város célkitűzés révén több feladat is kapcsolódik a területhez. A fejlesztési koncepció egyik fő szlogenje a „Dunával együtt élő város”, amely szinte minden későbbi készült területfejlesztési koncepcióban visszaköszön. A Budapest 2030 hosszú távú fejlesztési koncepcióban számos olyan feladat megfogalmazódott, amely a vizsgált Duna-szakaszra vonatkozik.

Budapest 2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepció I. kerület dunaparti területét érintő feladatok - Budavár-Belváros céltérsége	Illeszkedés	DÉSZ X. ütem célkitűzések
A Duna menti területek funkcióbővítése.	● ● ●	A szabályozási terv célrendszere tükrözi a „zöld” szemléletet, a fenntartható fejlődés alapelveit. A Duna-parti területek, Duna-parti sétány kialakítása.
A Duna-partok elérhetőségének, közcélú hasznosításának megteremtése: A feladathoz kapcsolódik a Duna-part gyalogos és kerékpáros bejárhatóságának biztosítása.	● ●	A Duna-parti megközelíthetőségének vizsgálata szerepel a DÉSZ céljai között. A Friedrich Born és Sztéhló Gábor rakpart gyalogos végigjárhatóságának biztosítása.
A Duna-part menti turisztikai és rekreációs területek fejlesztése és decentralizálása: A feladat részeként a területet érinti a látogatott partszakaszok hosszának további növelése, a hajózás fejlesztése, és a kulturális örökségi értékek bemutatása.	● ● ●	A DÉSZ alapelve, hogy biztosítsa a Duna-part megközelíthetőségét bejárhatóságát. (Duna-parti korzó fejlesztése). A kulturális értékek, a világörökségi terület védelme kiemelt célként szerepel.
A Duna menti közlekedési elemek elválasztó hatásának csökkentése.	● ● ●	Villamoshálózat fejlesztés

Duna vízi útként történő jobb kihasználása: A személyforgalmú kikötők létesítésével.	● ●	Új személyforgalmú kikötő a területen nem létesül, de a Batthyány tér, Döbrentei tér és Clark Ádám térfejlesztései elősegítik a vízi közlekedés fejlődését.
--	-----	---

4. táblázat Összehasonlítás a Budapest 2030 célkitűzéseivel

Budapest 2020, Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ahogy országos szinten a Nemzeti Fejlesztés 2030 úgy fővárosi szinten a Budapest 2020 dokumentum az, amely meghatározza stratégiai fejlesztési irányait. Az ITS egyik fő mottója a „Dunával együtt élő város”. Az ITS szerint a Duna menti zónába tartozó területek fejlesztéseit úgy kell megvalósítani, hogy a rehabilitálással együtt a területek újra a városi szövet szerves részeivé váljanak. Ezek a Duna-parti területek az elmúlt időszakban az új szemléletű városfejlesztési koncepciókban felértékelődtek, új szerepet kaptak. A DÉSZ kapcsán a Duna-menti területek fejlesztését a funkcióváltással kívánja a főváros megvalósítani. A területeken a lakó, iroda, rekreációs, és sportfejlesztések megvalósításával érhető el a változás. A Duna gazdasági program a köztulajdonú kikötői infrastruktúrát és szolgáltatások fejlesztését a vízparti területek gazdasági hasznosításával kívánja előmozdítani.

A környezettel kapcsolatos célkitűzéseket a mellékelt ábra 5-10 pontjai jelentik. A barnamezős területek rehabilitálása és a Dunával élő város koncepciója itt is kiemelt figyelmet kap.



2. ábra A Budapest 2020 célrendszere

Budapest 2020, Integrált Településfejlesztési Stratégia környezeti célkitűzései	Illeszkedés	DÉSZ X. ütem kapcsolódás
A Zöld Program keretében a városi zöldfelületi, zöldterületi rendszerének hosszú távú megújítása kiemelt feladat. A stratégia célkitűzései között szerepel az alulhasznosított parkok, zöldfelületek vonzerejének növelése. (Duna-ág és Duna menti területek, Rákos és Szilas patak, Észak Csepel, Hajógyári sziget. stb.) A fővárosi 2014-2020 projektek között szerepel a belvárosi Duna-partok komplex közterületi rehabilitációja.	● ● ●	A Duna-partok, rakpartok komplex rehabilitációja, gyalogosan is végigjárhatóvá tétele, új zöldterületek létesítése, a meglévő zöldterületek fejlesztése összhangban van a Budapest 2020 Zöld Programjával.
Integrált Dunapart stratégia – A Duna menti zónában tervezett rövid- és középtávú fejlesztési projektek városszerkezeti integrálásával és megvalósításával kapcsolatos stratégia, koordináló mesterterv és finanszírozási program kidolgozása.	● ●	A Duna-parti területek integrált egységes szemléletű szabályozása elvárásai szerint a DÉSZ is ezt a koncepciót szolgálja.
A „Dunával együtt élő város” területi cél keretében a program középtávú céljai a következők: - árvízvédelem megújítása - partszakaszok gyalogos elérésének biztosítása - közlekedési kapcsolatok javítása - rekreációs turisztikai potenciál kiaknázása - barnamezős területek fejlesztése - hajózás fejlesztése - kisvízfolyás-torkolatok revitalizációjának előkészítése - víz újrahasznosítása	● ● ●	A DÉSZ szemléletében és szabályozási eszközrendszerében az ITS célkitűzéseit követi. Az árvízvédelem, a parti területek megközelíthetőségének biztosítása, a hajózás és a közlekedés fejlesztése, a barnamezős területek fejlesztése hangsúlyosan megjeleni a DÉSZ fő célkitűzései között.
Budapesti és regionális kerékpáros közlekedés programja: kerékpáros-barát területi átalakítások; kerékpáros főhálózati elemek fejlesztése (meglévő elemek korszerűsítése és új elemek kialakítása összesen kb. 250'km); Duna-menti (EuroVelo) útvonal fejlesztése; kerékpáros-gyalogos kishidak megvalósítása.	● ● ●	A Duna-parti kerékpárút és sétány fejlesztése összhangban van az ITS célkitűzéseivel. A rekreációs és turizmus csomópontjainak (Batthyány tér, Döbrentei tér és Clark Ádám) fejlesztése.

5. táblázat Összehasonlítás a Budapest 2020 program célkitűzéseivel

Budapest Területfejlesztési Koncepciója (2014)

Budapest Területfejlesztési Koncepciója a Városfejlesztési Koncepció céljaival összhangban, a vonatkozó, a területfejlesztési koncepciók és területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 218/2009.(X.6.) kormányrendelet szerinti tartalmi követelményeknek megfelelően kiegészítve, illetve az ott meghatározottakra fókuszálva került kidolgozásra. A területfejlesztési koncepció javaslata megfogalmazza a térség 2030-ra elérni kívánt jövőképét, térstruktúráját, valamint a 2020-ra szóló átfogó és stratégiai célokban előírt irányzott célállapotot. A BTFK célrendszere között kiemelt súllyal szerepel „a város és a Duna együttélésének megteremtése”. A kilenc stratégiai cél és a cél elérését támogató prioritások között külön kiemelt fejezetként szerepel a „Környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése”.

Budapest Területfejlesztési Koncepciója	Illeszkedés	DÉSZ X. ütem kapcsolódás
5.4. A Dunával együtt élő város	● ● ●	A Dunával együtt élő város koncepció szinte mindenhol megjelenik a DÉSZ szabályozásaiban.

6.1. Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése	● ● ●	A terület zöldfelületekben szegény (kivételt képez ez alól a Gellérthegy és a Tabán területe). A tervezett szabályozás ahol lehetséges hozzájárul biológiai aktivitásérték növeléséhez, a zöldfelületek védelméhez.
6.2. Természeti- és tájképi értékek megőrzése	● ● ●	A Gellérthegy, a Várkert bazár, a Duna-parti sétány Budapest tájképi értékekben leggazdagabb területei közé tartozik.
6.3. Zaj- és légszennyezés csökkentése	●	A DÉSZ kapcsán a Duna-parti területek zaj- és légszennyezése a változatlan gépkocsi forgalom miatt valószínűleg nem fog csökkenni.
6.5. Korszerű vízgazdálkodás	● ● ●	A vízrendezés, árvízvédelem, a csapadékvizek lefolyásának lassítása hozzájárul a korszerű vízgazdálkodás célkitűzéseinek megvalósításához.
7.3. Közösségi közlekedés fejlesztése	● ●	A Duna-part megközelíthetőségének és végigjárhatóságának biztosítása hozzájárul a BTK célkitűzések megvalósításához.

6. táblázat Összehasonlítás a Budapesti Területfejlesztési Konceptióval

Duna menti területek összehangolt fejlesztése tematikus fejlesztési program (2014)

Budapest Főváros Önkormányzata a 2014 júliusában a tematikus fejlesztési programok között fogadta el a Duna menti területek összehangolt fejlesztése tematikus fejlesztési programot (TFP). A TFP célja, hogy meghatározza a Duna menti zóna jövőbeni fejlesztésének irányait, koordinálja és egységes keretbe rendezi a stratégiai célok megvalósítását, valamint a Duna adta potenciál kiaknázását leginkább segítő fejlesztéseket. A tematikus fejlesztési program az alábbi fő célkitűzéseket tartalmazza:

Duna-parti és világörökségi területek védelme

A Duna-parti UNESCO Világörökség, a panoráma, az itt lévő védett értékek felhívja a figyelmet az egyes Duna partszakaszok karakterének megfelelően történő fejlesztések fontosságára. Problémát jelent azonban, hogy a védett értékek mellett gyakran nem a karaktert erősítő beruházások valósulnak meg. Fontos cél, hogy az ingatlanfejlesztések az egyes partszakaszok eltérő karakterének megfelelően valósuljanak meg, a hatékony területfelhasználás, a városias beépítés és a városszövet tagoltságának megtartásával.

Egészséges környezet kialakítása

Az egészséges környezet megteremtésének alapfeltétele az olyan problémák megoldására, mint a talajszennyeződés megszüntetése; az egészségre ártalmas és a rekreációs-turisztikai potenciált rontó nagyfeszültségű vezetékek átvezetésének felülvizsgálata; az alulhasznosított zöldterületek közcélú hasznosítása; az árvízvédelmi rendszer hiányosságainak felszámolása; a Duna menti gyógyfürdők, kutak kihasználásának felülvizsgálata; a Nagy-Duna javuló vízminőségének megőrzése.

Víz és város kapcsolatának biztosítása

Az életteli teli, sokszínű rekreációs és sportlehetőséget kínáló partok kialakítása, az attraktív, decentralizált turisztikai kínálat növelése, a kerékpárutak és gyalogos sétányok a szigetek integrálásával történő kialakítása illetve a közlekedési pályák (rakpart, vasút) a part megközelítését nem zavaró jelenléte alkotják.

Duna menti területek összehangolt fejlesztése tematikus fejlesztési program (2014)	Illeszkedés	DÉSZ X. ütem kapcsolódás
1. Duna-parti és világörökségi területek védelme	● ● ●	A DÉSZ kiemelt célja a világörökségi helyszín fokozott védelme.
2. Egészséges környezet kialakítása	● ●	Az egészséges környezet kialakításának fontosságát a DÉSZ is tartalmazza.
3. Víz és város kapcsolatának biztosítása	● ● ●	A DÉSZ összhangban van a zöldfelület fejlesztésekkel és promenád kialakítással. A Duna megközelíthetőségének és végigjárhatóságának biztosítása a DÉSZ kiemelt feladata.

7. táblázat Összehasonlítás a Duna menti területek tematikus fejlesztési program célkitűzéseivel

Budapest Integrált Területi Programja – ITP, (2015)

Az Integrált Területi Program (ITP) készítésének célja a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatásokon alapuló VEKOP támogatások körének meghatározása volt. Az ITP-k már nem tartalmaztak projekt szintű javaslatokat, csak az egyes intézkedések leírását, illetve a kiválasztás szempontrendszerét. A Dunához kapcsolódó fejlesztések a „Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése” intézkedésen belül jelentek meg. A Budapest 2030 koncepcióban megfogalmazottakkal összhangban a jövőképp markáns városfejlesztési tengelyként határozza meg a Duna-partot, amely jelenleg a városi lakosság számára nehezen megközelíthető, csak rövid szakaszokon képezi részét a város életének. Gazdasági és turisztikai szempontból egyaránt fontos a partok elérhetővé tétele a gyalogosok és kerékpárosok számára. A DÉSZ szabályozásai az ITP célkitűzéseivel összhangban állnak.

Budapest Környezeti Programja 2017–2021

Budapest 2017-2021 időszakra szóló Környezeti Programja egy olyan önálló települési környezetvédelmi program, amelyet a Fővárosi Önkormányzat kötelező önkormányzati feladatként a budapesti környezet védelme, állapotának javítása, valamint mindezzel összhangban a fővárosi fejlesztések környezeti szempontú megalapozottságának elősegítése érdekében dolgoz ki. A program horizontális és tematikus célkitűzései a DÉSZ célkitűzéseivel egybeesnek.

Horizontális célok	• Környezettudatosság erősítése • Környezetbarát tervezési módszerek, folyamatok alkalmazása • Az üvegházhatású gázok kibocsátásának helyi csökkentése, az éghajlatváltozáshoz történő helyi alkalmazkodás megvalósítása és a klímatusatosság javítása				
	Tematikus célok				
Természeti és táji értékek védelme, zöldfelületi rendszer megújítása és fejlesztése	A hasznosítatlan vagy alulhasznosított területek rehabilitációja	Közerületek tisztántartásának javítása és a hulladékgazdálkodás alapelveinek megfelelő hatékony hulladékgazdálkodás	A zajterhelés csökkentése és a levegő minőségének javítása	Árvízvédelem, korszerű csapadék- és szennyvízkezelés, ivóvízbázis-védelem, víztakarékosság	

8 táblázat A Budapest Környezeti Program célkitűzései

3.2. A TERVELL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉNYEGES JELENLEGI KÖRNYEZETI HELYZET BEMUTATÁSA

3.2.1. Közvetett és közvetlen hatásterület lehatárolása

A Duna-parti építési szabályzat (DÉSZ) X. üteme a Budapest I. kerületi Duna-parti szakasza, a Duna folyam – kerülethatár – Bem rakpart – Clark Ádám tér – Groza Péter rakpart – kerülethatár által határolt terület foglalja magába. A tervezési terület a Duna parti első teleksorig terjed. A teljes vizsgálati terület 82,5 ha.

3.2.2. A környezeti állapot jellemzése

3.2.2.1. Domborzati viszonyok, geomorfológia

A területet nyugatról a Várhegy és a Gellérthegy határolja. A Várhegy a Duna folyam partján magasodik a Budai hegység részeként, a Rózsadomb előhegyeként. A part irányából a Siklóval, egyébként autóbusszal közelíthető meg. Egész területén a gépjárműforgalom korlátozott. Hossza kb. 1,5 km, szélessége kb. 400 m. Legmagasabb pontjának tengerszint feletti magassága 175 m., Budapest sík részeihez képest pedig kb. 70 m. A Várhegyre épült a Budai Vár. A Gellérthegy Budapest I. és XI. kerületében, a Duna jobb partján álló, 235 m magas kiemelkedés. A Dunára néző meredek sziklafala és a tetejéről nyíló pesti panoráma lenyűgöző látvány. Budapest ékkövének is szokták nevezni. 1987 óta a világörökség része. A Várhegy, a Gellérthegy és a Naphegy vonulata, morfológiai adottságai a város szerkezetében, közlekedési hálózatában jelentős akadályt képez. A Dunával párhuzamos úthálózat széthúzódva, a Duna-parton sűrűsödve, (Alsó-felső rakparti utak, Fő utca), a nyugati oldalon, (Krisztina körút, Attila utca, Alkotás utca) legyezőszerűen szerteágazva öleli körül a hegyeket. Kelet - nyugati irányban a Várhegytől északra a Csalogány utca, a Várhegy tengelyében a Lánchíd - Alagút – Mészáros utca – Márvány utca, míg a Várhegytől délre az Erzsébet híd – Hegyalja út vonalára korlátozódik közúti kapcsolatok lehetősége. A Várhegy kelet-nyugati irányban lépcsők, lejtők, vári sikló segítségével gyalogosan sűrűbben átjárható. A terület érdekessége, hogy jelentős számban találhatók támfalak. (mintegy 800 támfal a kerületben), amelynek jelentős része a Várhegy környékén található.

3.2.2.2. Geológiai viszonyok, talajviszonyok

A kerület alatt dolomit alaphegység húzódik. Ez a képződmény a Várhegynél a felszín alatt mintegy 250 méter mélységben található, a Gellért-hegy ennek a hegységnek a felszínre bukkanó röge. Ennek a mintegy 220 millió

éves alaphegységnek számos összefüggő előfordulása ismert a Budai-hegységben. A Gellért-hegy földrajzi értelemben még dombnak is éppen csak megfelel csekély magassága (235 m) miatt, de kiérdemelte a hegy nevet sziklás keleti oldalának 130 méteres kiemelkedésével a Duna szintjétől (tszf. 96 m) számítva. A hegy főtömegét tengeri eredetű üledékes kőzet, a triász kori 200 millió éves földolomit adja. A mélyben lévő dolomit rétegek vetőmozgások közben szabálytalan rögökre darabolódtak, miközben egyes rögök kiemelkedtek, mások (idővel) a mélybe süllyedtek. A Gellért-hegy rög (sasbérc) vetődéses kiemelkedése féloldalas volt, mert míg nyugatról alig emelkedik, addig a keletre néző oldala meredeken szakad le a Dunára, a Pesti-síkságra. A törésvonalak mentén forró vizes oldatok törtek fel gazdagítva a Gellért-hegy hidrotermális ásványait (dolomit, limonit, barit, pirit, aragonit, kalcedon, kvarc), porló kőzeteit (dolomit liszt), oldás-üregeit, meleg-vizes eredetű barlangjait, és a ma is működő források őseit. A legismertebb sziklajárat a legrégebben ismert, Gellért térre néző, igen régóta nyitott és használt Szent-Iván barlang. Földtanilag ettől értékesebb a 2006 végén feltárt aragonit- és gipszkristályokban gazdag Citadella-barlang. A Gellért-hegy lábánál fakadó források természetes- és mesterséges eredetű üregrendszerekben foglaltak. Az itteni híres gyógyhatású források (Árpád-, Mátyás- és Rákóczi-forrás) ismert gyógyfürdőket táplálnak: Rác-, Gellért- és Rudas-fürdő. A hegyen kisebb-nagyobb foltokban előfordul eocén dolomit-breccsa és márga, kiscelli agyag, eocén mészkő, pleisztocén forrásvízi mészkő (mésztufa, travertino) és lösz kőzet is.

Földtörténeti értelemben a közelmúltban az Ördög-árok kavicsos törmeléket terített az agyagmárga rétegekre (a középső pleisztocénben). Ez a görgetett hordalékból álló réteg méteres vastagságú (0,3-2,5 méter közötti). A Várhegyen sok helyen erre települt a mészkőréteg.

3.2.2.3. Vízrajz

A terület egyetlen nagyobb vízfolyása az Ördög-árok. A patak a Nagykovácsi medencéből indulva szinte szabályosan délkeleti irányban halad. Ezt az irányt tartva szeli keresztül az I. kerületet is, a Várhegy és a Nap-hegy közötti völgyben. A Dunánál torkolati műtárgya van. Az egyesült Ördög-árokba több csapadékot levezető árok, vízmosás torkollik, melyek közül a legfontosabbak a Kuruclesi-, a Csillagvölgyi- és a Diós-árok. Az Ördög-árok nem állandó jellegű vízfolyás, csupán mintegy 75 km² vízgyűjtő területének csapadékvizeit vezeti le, amelynek mennyisége a Dunai betorkolásnál elérheti 45 m³/s-t. Az Ördög-árokba számos engedélyezett és (főleg a felső szakaszon) illegális szennyvízbefolyó ömlik. Az Ördög-árok így egyesített rendszerű szennyvízcsatornaként működik.

3.2.2.4. Árvízvédelem

A védekezések során szerzett új tapasztalatok felhasználásával a 74/2014 (XII. 23.) BM rendelettel módosításra kerültek a mértékadó árvízszintek (MÁSZ). A töltés magassága a teljes szakaszon MÁSZ szint fölötti, a szükséges MÁSZ+1,3 m szint fölé 95 méter hosszan emelkedik (a terület déli részén). Ezen a szakaszon árvíz esetén további intézkedésre nincs szükség.

Az árvízvédelmi-szakasz 2 352 méter hosszúságú szakaszon MÁSZ+1,3 m szint alatt van 0-90 cm-rel, jellemzően 75 cm-rel. Itt árvíz esetén a töltés magassághiányát megszüntetendő, ideiglenes védekezésre van szükség.

Az I. kerületi szakaszon a MÁSZ 0,5-0,6 m körüli növelése történt. A változtatások, valamint a többszöri nagy árvizek okozta terhelések miatt az árvízvédelmi töltések jelentős szakaszon fejlesztésre, magasításra, megerősítésre szorulnak.

3.2.2.5. Felszín alatti vizek, talajvíz

A Duna-parti sávban bőségesen található talajvíz, amely közvetlen összeköttetésben áll a Duna vizével. Az I. kerület mentén a parti sáv keskenysége miatt a Duna mindenkori vízszintjének meghatározó szerepe van a talajvízszint alakulásában. A magas vízállás esetén a folyó visszaduzzasztja a talajvizet. A hegységperem közelsége miatt - különösen, ha a háttér felől egyidejűleg nagyobb mennyiségű talajvíz áramlik - magas talajvízszintet eredményez. Ez gyakran okoz gondot Víziváros síkvidéki épületeinek pincéiben. Ezt a tapasztalatot erősítik meg a FÖMTERV talajvízszint-észlelő kútjainak adatai. A Vizivárosban található öt kút mindegyikénél a maximális vízszintnek a felszíntől mért távolsága 2 méternél kisebb. Ez a pincék használatának korlátozottsága mellett gyakran a falak nedvesedését okozza.

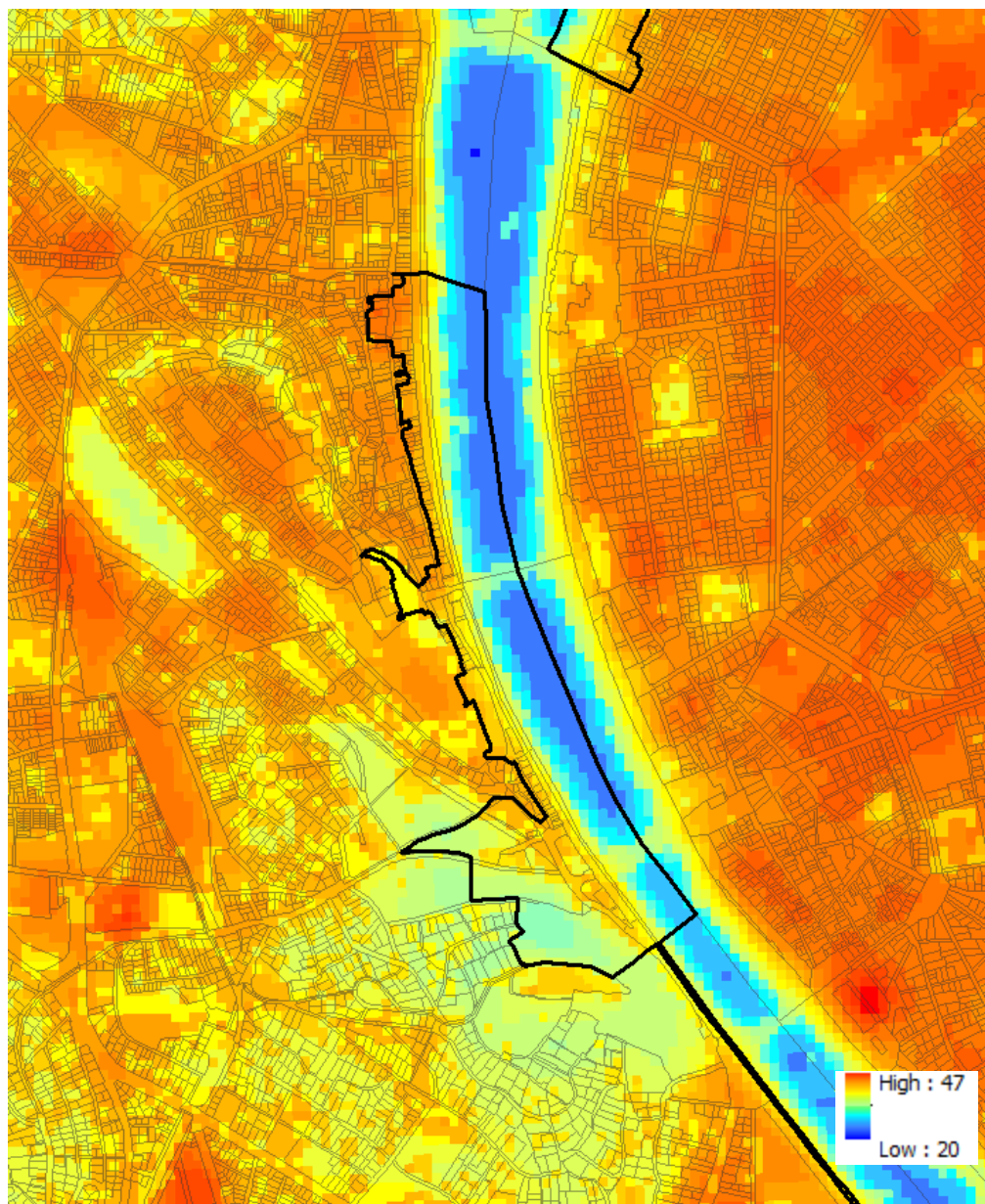
A talajba jutó sok víz több helyen magas talajvízszintet, illetve a felszín alatti közet állékonyságának romlását eredményezi. A csatornákból kikerülő szennyvíz miatt a talajvíz is jelentős mennyiségű biológiai szennyezőanyagot tartalmaz.

3.2.2.6. Vízellátás, csatornázás

A vizsgált területen az ivóvízellátás és csatornahálózat teljeskörűen kiépült. A I. kerületben gondokat okoz az átlagosnál több régi szennyvíz- és ivóvízvezeték. Ennek megfelelően az Önkormányzat jelentős erőforrások biztosításával biztosítja a régi, nem megfelelő, így a talajszelvény és a felszín alatti vizek környezeti minőségét veszélyeztető – szennyvízvezetékek cseréjét, pótlását, kiváltását.

3.2.2.7. Éghajlati, klimatikus viszonyok

Mérsékelt meleg, száraz éghajlat jellemzi a tájat. A Duna kiegyenlítő hatásának köszönhetően a nyár mérsékeltebben meleg, mint az Alföld középső részén, és a hőmérséklet napi és évi ingása is kisebb. Az évi középhőmérséklet ~ 10. A fagymentes időszak hossza 186 és 196 nap között van (ápr. 10-15. és okt. 20-25.). A vízgyűjtő É-i, ÉK-i részén hulló évi csapadék (550-600 mm). Évente 30 hótakarós nap valószínű, az átlagos maximális vastagsága 15 cm körül van. A napfénytartam évi összege 2062 óra. A nyári hónapokban 250-299 órán át süt nap, télen 60-at. Az ariditási index 1,25-1,35. A tájra jellemző hőmérsékleti viszonyokat erősen módosítja a Duna vízfelülete és a valamikori ipartelepek burkolt felülete, beépítettsége, a város klímamódosító hatása. A hőszigetek kialakulását jól jellemzi, hogy meleg nyári napokon a Landsat műhold által mért felszín hőmérsékletekben 25-27 C-fokos különbségek is detektálhatók kerületen belül. A 2015 július 14-ei adatokból készült felszínhőmérséklet ábrán jól látható, hogy a Duna-parti, vízfelülethez közel eső nyitott, átszellőződő területeken olykor 10-15 C-al alacsonyabb a felszínhőmérséklet.



3. ábra Felszíni hőmérsékletek alakulása (2015 július 14.)

3.2.2.8. Levegőminőség, légszennyezettség

A levegőszennyezettség a kerületben a fő közúti közlekedési útvonalak sávjában jelent problémát. A főváros levegőjének jellemző szennyezőanyagai a nitrogén-oxidok (NO₂, NO_x) és a por (10 µm-nél kisebb PM₁₀). Ezek esetében fordulnak elő a megengedett koncentrációt meghaladó értékek. Más szennyezőanyagok koncentrációja általában határérték alatti. A I. kerület kén-dioxid szennyezettsége nem jelentős, a szén-monoxid terhelés viszonylag egyenletes értéket mutat. A mérések alapján a kén-dioxid koncentráció-értékekben határérték túllépés nem tapasztalható sem a rövid, sem a hosszú távú határértékekkel szemben. A porkoncentráció alakulása kedvezőbb az általában tapasztalható nagyvárosi értékekhez képest.

3.2.2.9. Zöldterület, zöldfelület

Budapest különleges vonzerejét adja a tájkép, az építészeti és kulturális értékek pótolhatatlan eleme a növényzet, amelynek jól ismert része a kerület számos parkja, fasora, de ide tartozik a Gellért-hegy védett növényvilága is.

A kiépített Duna-part és beépített területek és a burkolt közlekedési területek megakadályozzák, hogy egységes, összekapcsolt zöldfelületi rendszer alakuljon ki. Annak ellenére, hogy ez nem alakult ki és a terület régen benépesült (már az elmúlt századokban is folyamatosan lakták), még természetközeli terület is található a tervezési térségben. A Gellérthegy nem járható szikláin (legfőljebb sziklatúra keretében), így közel eredeti állapotban fennmaradt a dolomitszikla növényzete és néhány jellegzetes állatfaj. A Gellért-hegy területéből közel 40 hektár 1997. óta védett (egy része ugyan a XI. kerülethez tartozik).

Egyes félreeső részeken még felismerhetők a hárs-kőris törmelékerdők, a karsztbokorerdők és a gyertyános-tölgyesek, illetve – elsősorban a nyugati oldalon – a tatárjuharos lösztölgyes maradványai. A meredek, sziklás keleti részeken még fennmaradtak viszonylag jó állapotban a nyílt és zárt dolomit-sziklagyep kisebb állományai, olyan értékes, védett növényekkel, mint az ezüst aszat, a csikófark, a hegyi ternye, vagy a budai imola és a budai nyúlfarkfű, valamint a legnagyobb kincs, a Magyarországon csak itt élő sárgás habszegfű. Ez utóbbi halványsárga virága nyár elején nyílik. A kirándulók szeme elé leginkább az egykori és megmaradt gyertyános-tölgyesek kora tavaszi odvas- és ujjas keltike virágpompája tárul. A hegy növényzetének nagy része azonban már korántsem természetes, hiszen a terület nagy része régóta közparkként működik. A török idők kertkultúráját őrzi a délkeleti oldal néhány füge bokra, és pár kivadult rózsabokor. A parkos hegyoldalak fa és cserje fajokban igen gazdagok. A gyakoribbak közül kiemelve: tiszafa, tuják, ciprusok, juharok, kőrisek, gyertyánfa kocsányos tölgy, molyhos tölgy, ostorménfa, akác, berkenye, illetve mogoró, magyal, fagyal, vadrózsa, sóskaborbolya és galagonya jellemző.

3.2.2.10. Fasorok

A Bem rakparton és a Várkert rakparton lévő idős gesztenyefasor a Duna parti sétány karakterét nagyban meghatározza. A faállomány azonban előregedett és meglehetősen hiányos. A széltörésre érzékeny gesztenyefák teljeskörű FAKOP vizsgálatára a néhány éve bekövetkezett súlyos balesetek miatt is szükség lenne. A korábbi egyedi hangulatú sétány megújításához a fasor kiegészítése, fokozatos frissítése, a fásított karakter fenntartása szükséges.



4. ábra A DÉSZ X ütem területének zöldfelületei a 2010-ös infrafelvétel alapján.

3.2.2.11. Állatvilág

Az állatvilágot elsősorban a gerincesek, pár kósa gyíkfajon kívül, főleg a madarak képviselik gazdag állománnyal. Ennek fő oka a mozaikos, tehát változatos élőhely. A madárvonulások idején még egy másik ok is döntő szerepű, s ez a Duna. A madarak vándorlásaik során gyakran követik a vizek futását, ilyenkor szívesen pihennek meg a közeli zöld területeken. Ilyenkor könnyebben lehet részünk olyan ritka jövevények megpillantásában, mint például a hajnalmadár, a sárga- és tüzesfej- királyka, havasi szürkebegy, bajszos

sármány vagy a vándorsólyom. Az itt fészkelő madarak között gyakori a fekete- és énekes rigó, a vörösbegy, a kis poszáta, a nagy fülemüle és a csilpcsalp füzike. Letekintve a hegyről, a Dunánál sirályokat, kormoránokat és tőkésrécéket lehet megfigyelni.

3.2.2.12. Tájhasználat, tájszerkezet

A tervezési terület szinte teljes egésze közlekedési területeként van nyilvántartva. A korabeli potenciális vegetációjának helyén ma árvízvédelmi mű és közlekedési útvonalak húzódnak. A Duna-völgy és a betorkoló patak völgy (Ördög árok) és Tabán átszellőzési csatornaként is jelentősek. A területhasználat szerkezetét a TSZT szabályozza, a területhasználat vegyes, azonban a teljes terület kivett művelési ágú. A Gellért-hegy és a Tabán területén jelenik meg kiemelkedő értékkel bíró zöldfelület. Az épített környezet értékes és különleges épületekből, épületcsoportokból áll. A terület fejlesztése során követendő cél a vízpart és a mögöttes területek kapcsolatának erősítése, valamint a hely adottságait jól kiaknázó hasznosítása.

3.2.2.13. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A terület tájképi adottságai rendkívül kedvezőek. A Duna menti beépítés Európa egyik leglátványosabb, legkarakteresebb látványát jelenti. A Gellérthegyről és a Várhegyről tárul fel szinte legteljesebben a budapesti belváros és Duna-part együttes panorámája. A teljes terület az OTRT és az FRSZ előírása alapján az övezettel érintett területen a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni a területhasználatra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat.



5. ábra Az FRSZ tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezete

3.2.2.14. Műemlékek

A műemléki védettség alatt álló elemek zömében a város központjában találhatók, a budai oldalon az I., II., III. kerületekben. A műemlékek közé tartoznak a budapesti rakpartok is, és több I. kerületi épület, mint például a Batthyány téren a volt Erzsébetiek kórháza és a volt Fehérkereszt szálló, a Református templom a Szilágyi Dezső téren, a Várkert Bazár épületei, a Rácz és Rudas fürdő.

A 104/2014. (III. 25.) Korm. rendelet történelmi emlékhellyé nyilvánította a 14431 hrsz.-ú telken álló Szilágyi Dezső téri templomot és környezetét. A Miniszterelnökség Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkárságától 2017. március 30-án megküldött adatszolgáltatása szerint a vizsgált területen jelentős számú műemlék védelem alatt álló érték található.

Törzsszám	Azonosító	Név	Helyrajzi szám
15156	42	Volt Erzsébetiek kórháza	14448/4
15106	10	Ház	14126/4
15107	11	Volt Fehérkereszt szálló	14128
15108	12	Felső-vízivárosi r.k. templom	14442
15109	13	plébániaépület	14441/1, 14441/2
16180	11738	lakóépület	14434
15134	66	Református templom	14431
15117	21	Ház	14420
15116	20	Ház	
15115	19	Ház	
15114	18	Ház	
16290	12523	Lakóház	14413/2
15955	37	Épület	14409
15144	54	Ház	14407
15143	55	Ház	14405
15160	36	Ház	14404
15123	35	Ház	14336
15887	34	Épület	14403
15124	33	Ház	14402
15112	16	Az alagút keleti bejárata	14398
15131	69	Várkert bazár és csatlakozó házak	6452/2
15131	18145	Várkert bazárhoz északról csatlakozó ház	
15131	18147	Várkert bazár	
15131	18146	Várkert bazárhoz délről csatlakozó ház	
15130	70	Várkert kiosk	14386
15979	30	Lakóház	6234
15133	67	Középkori épületek maradványai	6184, 6209
15153	44	Szent Imre, volt Rác fürdő	5973
15886	28	Rudasfürdő	5542, 5540, 5539, 5541
15914	1120	A gellérthegyi díszvilágítás transzformátorháza	5413/3

16288	12010	Budapesti rakpartok	14477/4,14477/6 14400,14397, 14387/1,14387/2, 6229/1,6229/2, 5537/4
-------	-------	---------------------	---

9. táblázat Műemlékek

3.2.2.15. Régészet

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény alapján a nyilvántartásba vett régészeti lelőhelyek a törvény erejénél fogva általános régészeti védelem alatt állnak. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek körében külön kategóriát alkotnak azok a régészeti lelőhelyek, melyek esetében kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségük okán minisztériumi határozat, 2001. óta miniszteri rendelet mondja ki a védetté nyilvánítás tényét, ezek a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek.

A budai oldalon közvetlenül kapcsolatban a Dunával 5 nyilvántartott régészeti lelőhely található:

- az I. kerület, Budavári Palota - középkori Buda
- az I. kerület, Tabán területe
- a I., XI. kerület, Gellért-hegy (régészetileg védett kelta oppidum)
- a III. kerület, Ripa Pannonica világörökségi várományos területe a légiós táborral összefüggésben
- a III. kerület, Aquincum polgárváros nyugati része (Kaszás dűlő, Szentendrei út - Kunigunda út között)

A teljes I. kerület országosan nyilvántartott régészeti lelőhely.

Régészeti lelőhelyek (Miniszterelnökség Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkárság adatszolgáltatása alapján):

Kód	Név
120	Öntőház utca
124	Kelta oppidum a Gellérthegyen és közvetlen környezetében
126	Szent György tér- és volt Lovarda
130	Sikló hegyállomás
134	Döbrentei tér
171	Corvin tér 1.
172	Corvin tér 2.
175	Lánchíd u. 19-21.
182	Fő utca 1.
186	Budai főgyűjtőcsatorna
187	I. kerület teljes területe

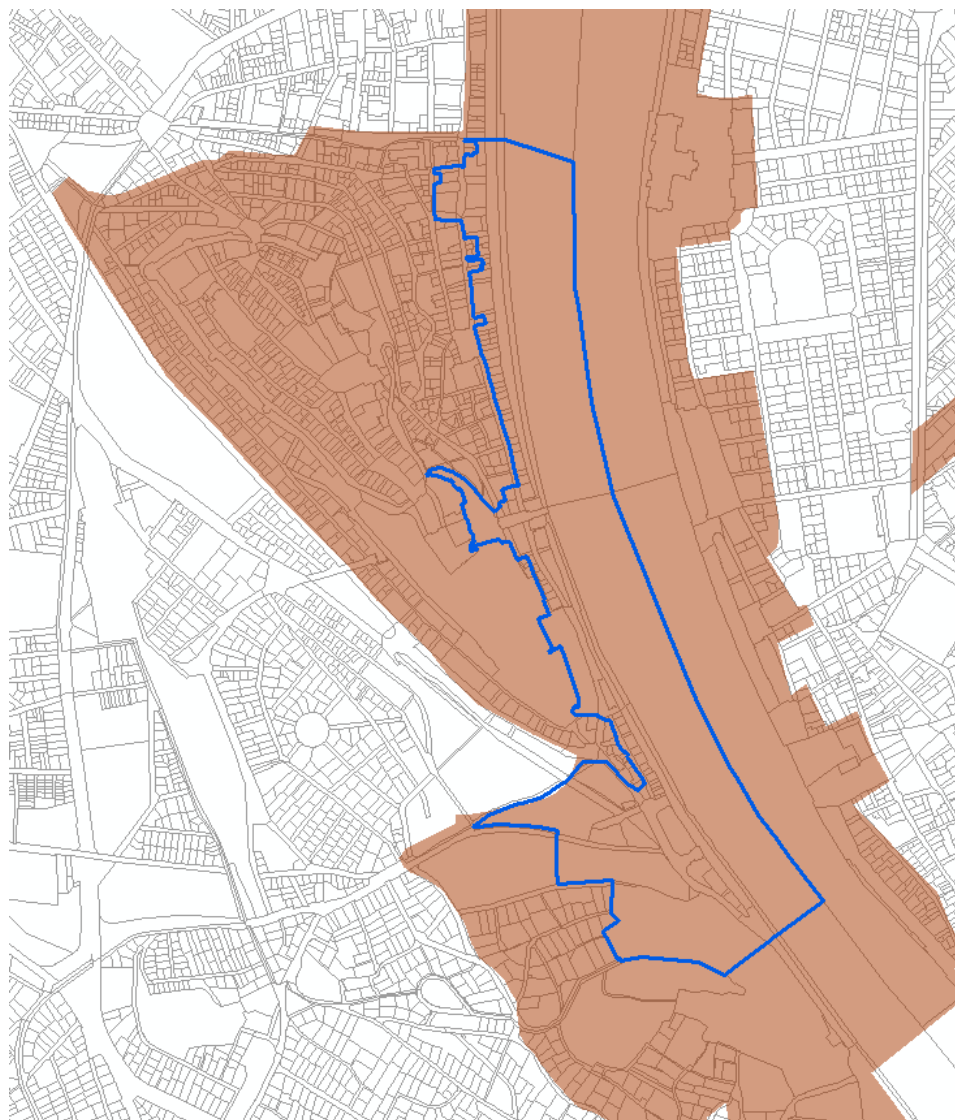
10. táblázat Régészeti lelőhelyek

3.2.2.16. Világörökségi terület

Az Országgyűlés UNESCO Világörökség Egyezményével összhangban, az egyetemes értékek megőrzéséhez szükséges rendelkezések megállapítása érdekében megalkotta a 2011. évi LXXVII. törvényt a világörökségről. A Duna-partok látképe 1987 óta a világörökségi helyszín részei, ennek védőövezete, a világörökségi helyszínt övező terület, ami a világörökségi helyszín közvetlen környezetében van kijelölve, olyan területen, amelynek jellegzetességei kiemelik a világörökségi helyszín értékét.

Budapesten kormányrendelettel (7/2005. (III. 1.) NKÖM rendelet) nyilvánították műemléki jelentőségű területté (MJT) a világörökségi helyszín és a világörökség várományos helyszínek védett területeit.

A Forster Gyula Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ 2017. március 30-án megküldött adatszolgáltatása alapján a vizsgált terület teljes egészében a Budapest – a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrásy út világörökségi védelem alatt álló területeinek része, így a műemléki jelentőségű területbe is beletartozik.

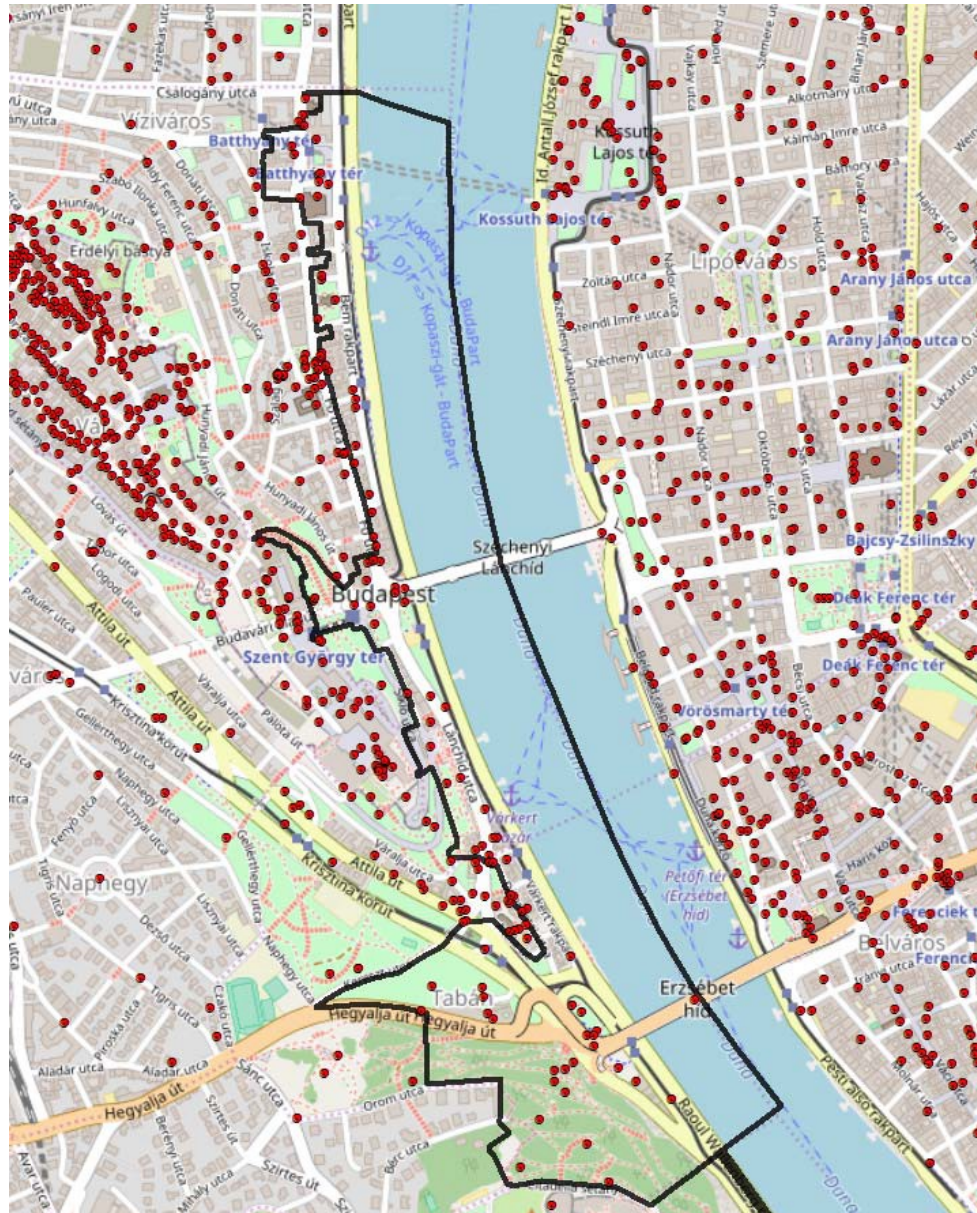


6. ábra Világörökségi helyszín területe

3.2.2.17. Egyedi tájértékek,

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. A egyedi tájértékek típusait és fajtáit az MSZ 20381:2009 sz. Természetvédelem. Egyedi tájértékek kataszterezése c. szabvány határozza meg.

A tervezési területen a TÉKA adatbázis szerint 101 tájérték található.



6. ábra Egyedi tájértékek

3.2.2.18. Ökológiai hálózat, táji és természeti értékek, természetvédelmi terület

A Duna-part vizsgált szakasza mára már elvesztette eredeti természetes növényzetét. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerinti egyetlen védett természeti terület a Gellérthegy.

A Gellért-hegy védettségét egyedülálló panorámájának, kulturális örökségének, geológiájának másfelől élővilágának köszönheti. A nehezen hozzáférhet dolomit szikla részeken megmaradtak az eredeti, dolomitra jellemző élővilág értékes képviselői, kőris- és hársfák, karsztbokorerdők, gyertyános-tölgyesek. A meredek, sziklás részek kiemelkedő képviselője csikófark populációja és a Magyarországon csak itt élsárgás habszegfű (*Silene flaveszens*).

Natura 2000-es terület nincs a vizsgált kerületekben, a déli részen csatlakozó Natura 2000 terület érinti a tervezési területet.

A Nemzeti Ökológiai Hálózat három fő eleme a magterület, ökológiai folyosó és puffterület. Az ökológiai hálózat funkcionális elemei:

- Magterületek a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területei, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.
- Az ökológiai folyosók, a magterületek közötti kapcsolatot biztosító sávok, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, amelyek, az élőhelyeket, kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között. Az ökológiai folyosók általában lineáris természetszerű élőhelyeket képeznek, amelyek kiemelt szerepét a magterületek összekapcsolása jelenti
- Pufferterületeket, a magterületek és a folyosók körül védőzónát kell kijelölni, ahol még a természetközeli élőhelyek aránya viszonylag magas. A pufferterületek feladata a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól.

A DÉSZ X. üteme területén, a Duna vízfelülete az ökológiai folyosó részét képezi.



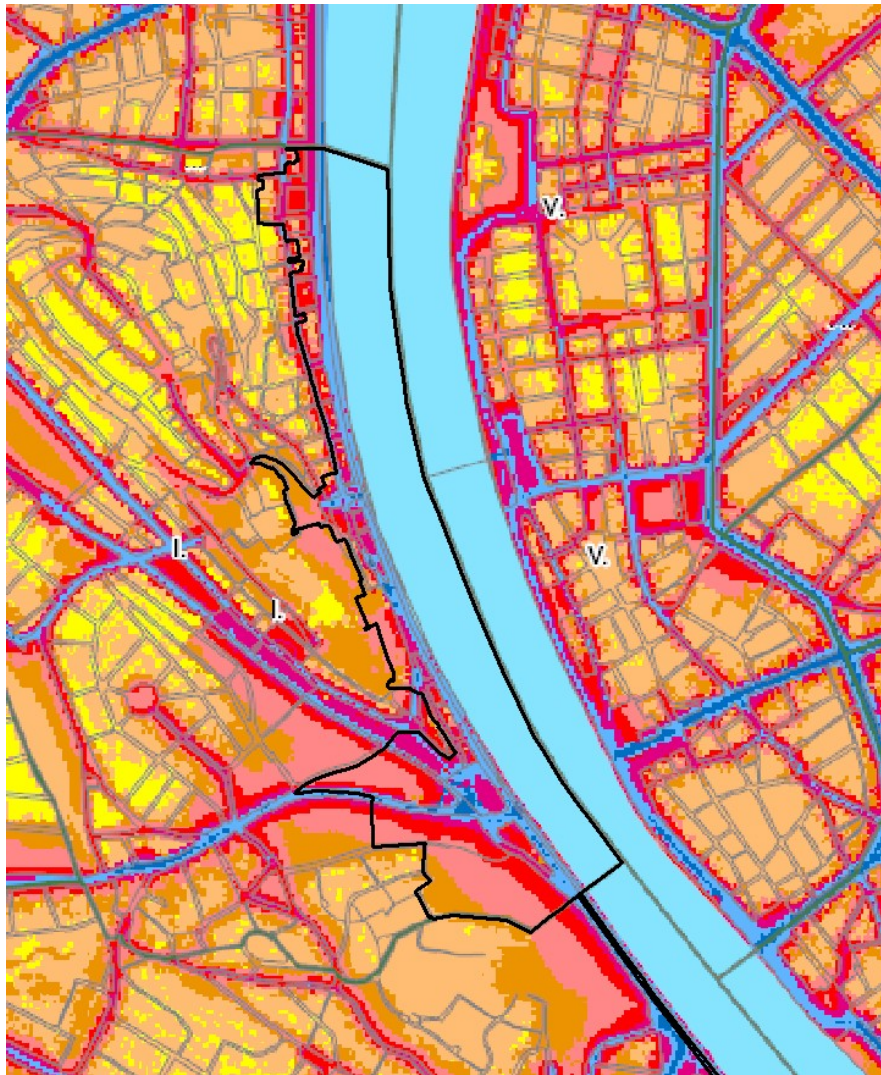
7. ábra Természetvédelmi terület (piros), ökológiai hálózat (zöld) és Natura 2000 terület (kék)

3.2.2.19. Zaj- és rezgésvédelem

Budapest és további 22 település zajtérképe a vonatkozó jogszabályok és műszaki előírások szerint készült el. A 2007-es Budapest és vonzáskörzete stratégiai zajtérkép közúti és vasúti zajszinteket mutató térképein látható az egyes területek terhelése. A vonatkozó határértéket a 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet tartalmazza. A 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet meghatározza az épületekben tartózkodó emberekre vonatkozó rezgésterhelés határértékeit. Az emberi tartózkodásra szolgáló helyiségekben, lakóépületekben a rendeletben meghatározott körülmények szerint a rezgésgyorsulás (AM) értéke nem haladhatja meg:

- nappal az AM= 10 mm/s² éjjel az AM= 5 mm/s², és maximális
- nappal az AM= 200 mm/s² éjjel az AM= 100 mm/s² értékeket.

A közutak és közúti vasút (villamos) forgalmából származó zajterhelés fokozatosan emelkedő tendenciát mutat. Közúton a motortechnika fejlődésének pozitív hatását (motorzaj-csökkenés) a gördülési zaj jelentős növekedése elérte, sőt meghaladta.



8. ábra Budapest stratégiai zajtérképe (2007.)
Közúti forgalom zajterhelése –nappal

3.2.3. Környezeti konfliktusok, problémák összefoglalása, okainak bemutatása

A közlekedési infrastruktúra elválasztó hatása

A víz közvetlen elérése csak kevés helyen lehetséges, ezt bővíteni szükséges, az alsó és felső rakpart közötti gyalogos kapcsolat hiányzik a Lánchíd hídfőjének északi és déli oldalán. A közutak és közúti vasút (villamos) forgalmából származó zajterhelés fokozatosan emelkedő tendenciát mutat.

Parkolással túlterhelt területek

A közterületeket parkoló gépkocsik árasztják el, rontva a közterületek használhatóságát és városképi megjelenését, az alsó rakparton északi kerülethatár és Szilágyi Dezső tér közötti szakaszán területidegen P+R parkolásra használják.

A Clark Ádám tér funkcionálisan túlterhelt, jelentős a Pest és Buda közötti áthaladó forgalom, a közelében turisztikai célú buszparkoló található.

Gyalogos kapcsolatok hiánya

A vízpart elérhetősége és infrastruktúra ellátottsága nem mindenhol megfelelő. A gyalogos közlekedésben jelentkező probléma, hogy az alsó és felső rakpartok között nincs elegendő számú gyalogos forgalmat biztosító műtárgy. A partszakasz gyalogosan nehezen közelíthető meg, így használata is korlátozott.

Alsó rakpart gyalogos végigjárhatóságának hiánya

Az alsó rakparton több szakaszon is hiányzik a Duna-parti gyalogos infrastruktúra megfelelő kialakítása

Kerékpáros kapcsolatok hiánya

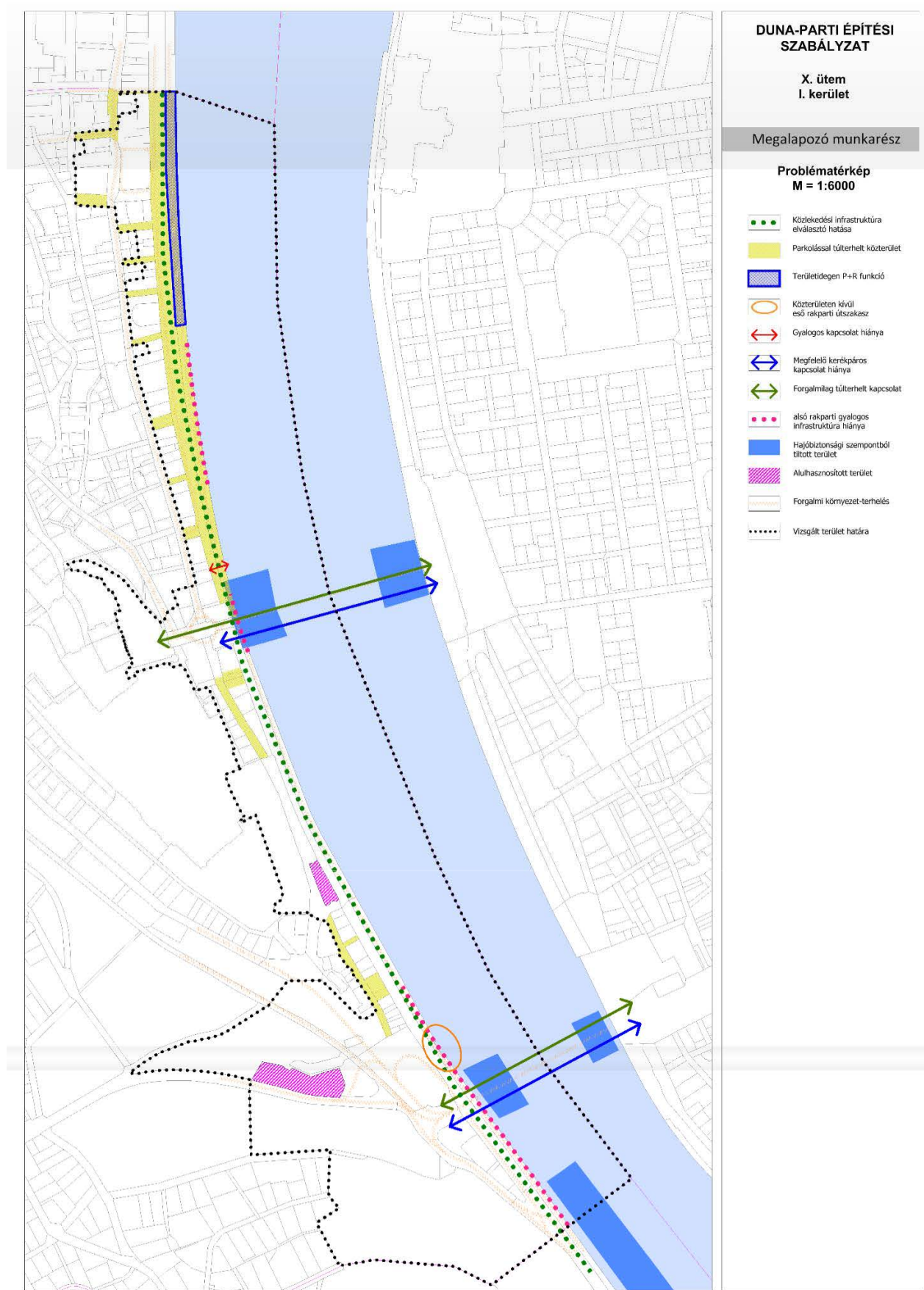
A tervezési területen halad keresztül az Eurovelo 6 nemzetközi kerékpárút. A kiépített kerékpárút csomópontokon történő átvezetése nem mindenhol megfelelő (Clark Ádám tér).

Növényzet, zöldterületek

A nagyvárosias beépítésű utcákban különösen hiányzik az utak mellől a cserjesáv, amely éppen a gyalogosok magasságában fejt ki kedvező hatását. A Duna-parton sok helyen a hiányos fasor komoly probléma. A zöldfelületek összekapcsolása nem megoldott. A fák telepítése a járdák alatt húzód gázvezetékek, elektromos és telefonkábelek miatt és a helyhiány miatt gyakran nem is lehetséges.

Hajóforgalom megnövekedése

A területen számos állóhajó, rendezvényhajó horgonyzik a partközelségben. A személyforgalmat lebonyolító hajókikötők száma is növekszik. A kikötők és állóhajók parti kiszolgáló területei, gyalogos megközelíthetősége nem megoldott.



9. ábra Környezeti konfliktusok (BFVT megalapozó vizsgálat szerint)

3.3.A TERV KÖVETKEZTÉBEN MEGJELENŐ KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK, OKOK FELTÁRÁSA

3.3.1. A természeti erőforrások közvetlen igénybevételét, terhelését okozó tényezők

A DÉSZ területén potenciális veszélyt jelenthet, ha olyan funkciók jelennek meg, amelyek ellentételesek a terület végigjárhatóságának biztosításával, turisztikai-rekreációs hasznosításával. A Duna-part értékeinek felismeréséből fakad az az igény is, hogy a parton helyett kapott funkciók kihasználják az elhelyezkedés nyújtotta előnyöket. Minden esetben szükséges a fejlesztési lehetőségek feltételül a közérdeket szolgáló területbiztosításokról gondoskodni és a parti sáv hozzáférhetőségét, a gyalogos-kerékpáros átjárhatóságot biztosítani. A DÉSZ X. ütem javaslatai **nem jelentenek olyan igénybevételt**, amely a természeti erőforrások terhelését okozná.

3.3.2. A terv által várhatóan környezeti következményekkel járó társadalmi és gazdasági folyamatok

A Duna-parti sétányok és a kerékpáros út is a társadalmi kötődést, a Duna, a táji és a települési identitás, a természettel való kapcsolatot erősítik, ugyanakkor a mozgáskultúra, az egészségtudatos életmód fejlesztésére is jó hatással lehetnek. A kerékpáros közlekedés jelenleg is növekvő mértéke a környezetminőségében nem, de az emberek mozgáskultúrájában változást eredményezhet. A területen található értékes növényegyedek és zöldfelületi kapcsolatok megőrzését biztosítani szükséges az emberi egészségre, illetve a turisztikai vonzerőre gyakorolt hatások miatt egyaránt.

A tervezett szabályozás várhatóan elősegíti a Duna és a főváros kapcsolatának erősítését a part menti területek megközelíthetőségének megőrzésével, a kerékpáros és gyalogos közlekedés infrastruktúrális feltételeinek javításával. A tervezett szabályozás a zöldterületek védelmét és beépítésének tilalmát, a fák, fasorok, zöldfelületek, a partmenti természetes vegetáció védelmét tartalmazza. Megfelelő társadalmi és szakmai tájékoztatás és segítségnyújtás a főváros és a kerület szervezetei által biztosíthatja a beruházók, területhasználók, tulajdonosok tudatosabb környezettudatosabb Duna-part használati és fejlesztési tevékenységét. A tulajdoni viszonyokra tekintettel önmagában a településrendezési szabályozásnak jelenleg nincs arra eszköze, hogy a kívánatos mértékben bővítse a Duna-menti zöldterületek hálózatát. Javasoljuk azonban a rendelkezésre álló pénzügyi és jogi lehetőségek vizsgálatát abban a tekintetben, hogy a Duna-part mentén (a fizikai korlátok figyelembevételével) egy egybefüggő, összekötő zöldfolyosó jöhessen létre, amely folyosóhoz a belső városi zöldfelületek is bekapcsolhatók lennének.

A tervezett szabályozás jelentős mértékben nem fejleszti, megőrzi a zöldfelületi elemeket, biztosítja azok védelmét. Ahogy azonban a megalapozó vizsgálatok is írják a jelenleg rendelkezésre álló Duna-parti telkek esetében a zöldfelületi arány nem elegendő ahhoz, hogy a közelben lakók, illetve kerékpárral erre közlekedők, kikapcsolódó turisták, dolgozók számára megfelelő minőségű ökológiai, rekreációs és esztétikai értéket nyújtson, ennek fejlesztése szükséges, testi és lelki egészségre gyakorolt hatásai miatt is.

3.4. VÁRHATÓ KÖRNYEZETI HATÁSOK, KÖVETKEZMÉNYEK

3.4.1. Környezeti elemeket, rendszereket érintő hatások

A szabályozási tervben előirányzott módosítások várható hatásainak feltárására fordítottuk a hangsúlyt, a tervet alátámasztó munkarész által kiemelt sorrendben vizsgáljuk a változásokat. Az érvényben lévő kerületi szabályozási tervhez képest az alábbi módosítások történtek:

	Hatályos KVSZ	DÉSZ X. javaslat
1	Közeledési terület, közpark (I-Kp)	Új kerékpáros infrastruktúra kialakítása
2	Közeledési terület	Tervezett új villamos vonal
3	Közeledési terület	Duna parti korzó fejlesztése
4	Közeledési terület	Kikötők számára szárazföldi parthasználati kapcsolat nem biztosítható
5	Közeledési terület	Kikötők számára szárazföldi parthasználati kapcsolat nem biztosítható
	Közeledési terület	Kikötők számára szárazföldi parthasználati kapcsolat nem biztosítható (kék). Köszolgáltatási személyhajó-kikötő számára fenntartott parthasználat (zöld)

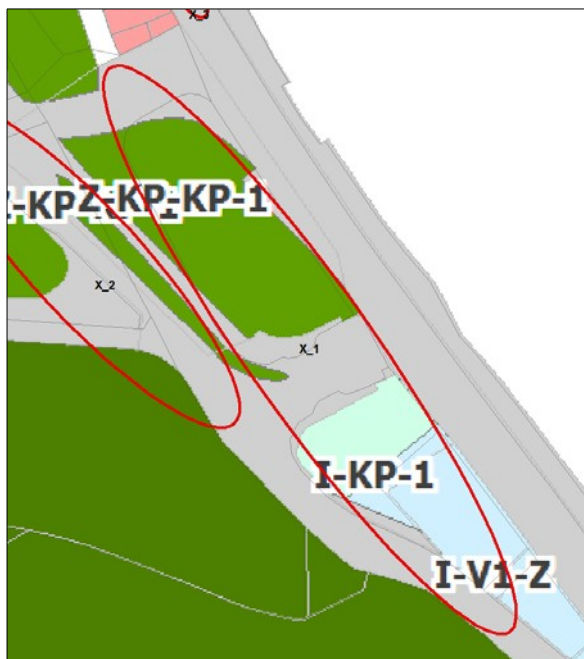
11. táblázat Összehasonlítás a hatályos szabályozási tervekkel



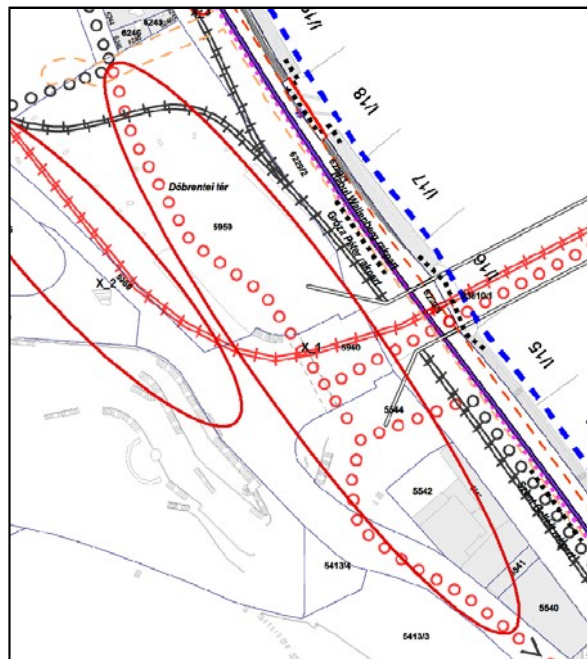
11. ábra Összehasonlítás a hatályos szabályozási tervekkel

Az egyes területek részletes bemutatása:

1. Új kerékpáros infrastruktúra kialakítása



12. ábra Jelenleg érvényes kerületi szabályzat



DÉSZ által javasolt szabályozás

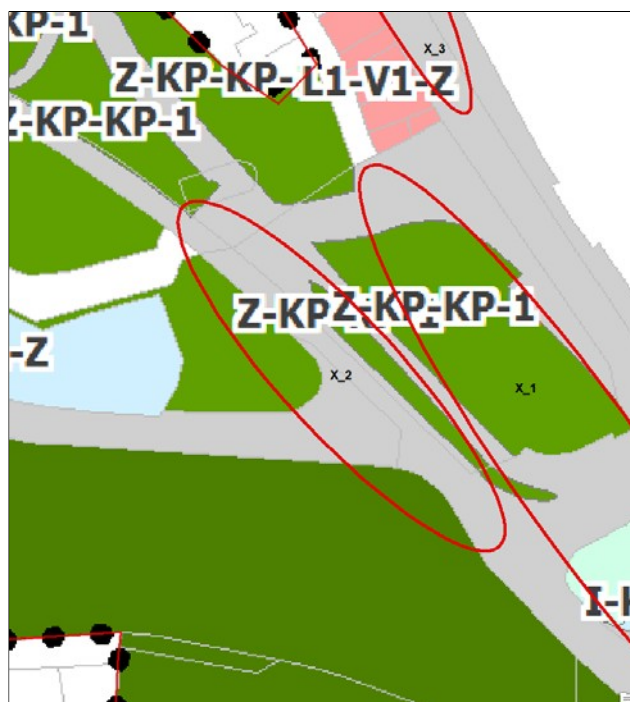




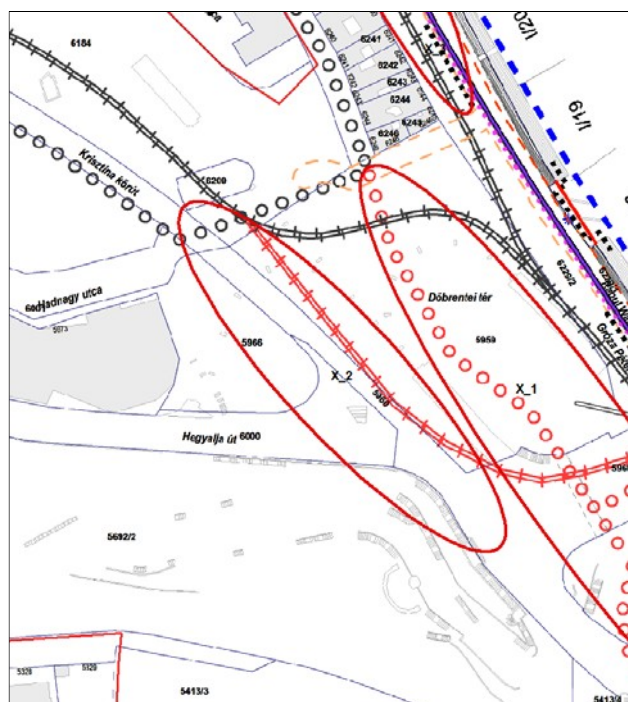
Környezeti elemek, rendszerek	Terhelések, közvetlen és közvetett hatások	Környezetállapot szempontjából bekövetkező változások
Levegő	Jelentős forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	A szabályozás jelentős környezeti állapotváltozást nem okoz. A zöldfelületek aránya és minősége a szabályozás következtében nem változik. A forgalomra jelentős hatással nem lesz. A kerékpáros közlekedés jelenleg is növekvő mértéke a környezetminőségében nem, de az emberek mozgáskultúrájában változást eredményezhet. A területen található értékes növénygyedek és zöldfelületi kapcsolatokat megőrzését biztosítani szükséges.
Termőföld, talaj, felszíni és felszín alatti vizek	A területe jelentős részben burkolt felülettel rendelkezik.	
Hulladék	Hulladék felhalmozódás nincs és nem is várható a területen.	
Zaj- és rezgés-terhelés	Jelentős forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	
Városképi, épített környezet	A vizsgált területen értékes épületek, táj- és városképi szempontból értékes területek megőrzése várható.	
Emberi egészség	A kerékpározási lehetőségek bővülése a mozgásszegény életmódra lehet pozitív hatással.	
Természeti környezet, élővilág, ökológiai hálózat	A parkok és a Duna élővilága nem sérül a beavatkozással.	

12. táblázat Környezeti elemek, hatásaik és változások

2. Tervezett új villamos vonal



13. ábra Jelenleg érvényes kerületi szabályzat



DÉSZ által javasolt szabályozás

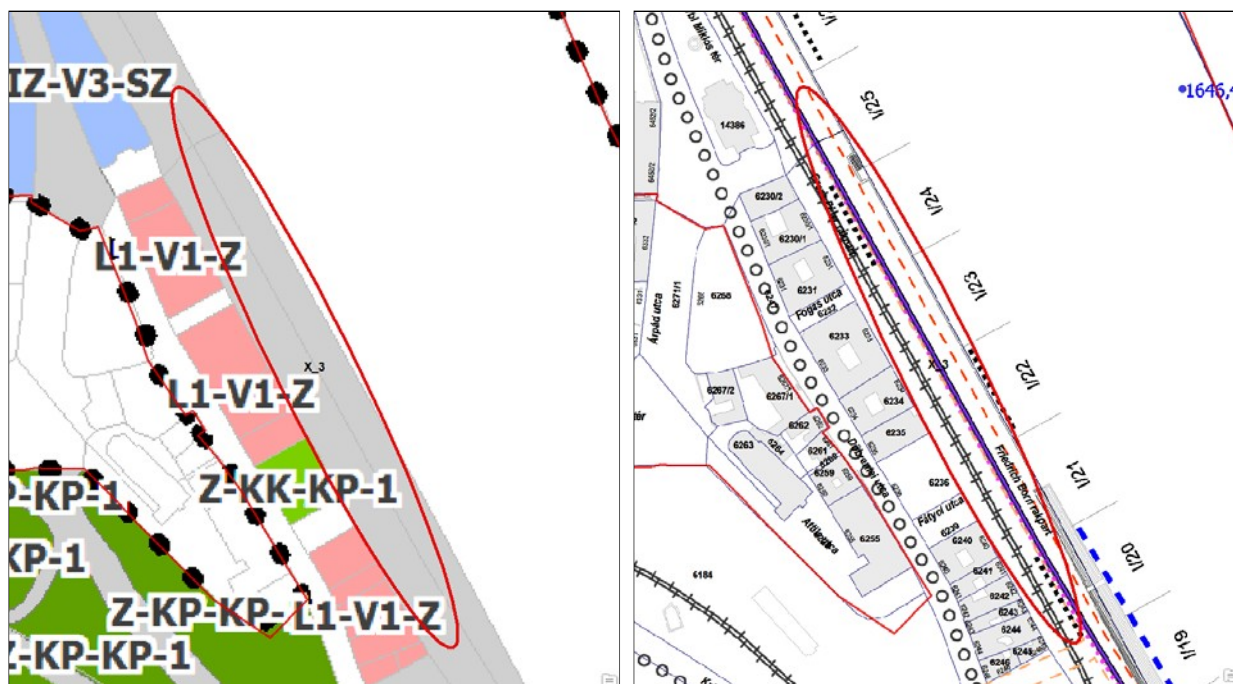




Környezeti elemek, rendszerek	Terhelések, közvetlen és közvetett hatások	Környezetállapot szempontjából bekövetkező változások
Levegő	Jelentős forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	A szabályozás jelentős környezeti állapotváltozást nem okoz. A zöldfelületek aránya és minősége a szabályozás következtében nem változik. A forgalomra jelentős hatással nem lesz. A kerékpáros közlekedés jelenleg is növekvő mértéke a környezetminőségében nem, de az emberek mozgáskultúrájában változást eredményezhet. A területen található értékes növénygyedek és zöldfelületi kapcsolatok megőrzését biztosítani szükséges.
Termőföld, talaj, felszíni és felszín alatti vizek	A területe jelentős részben burkolt felülettel rendelkezik.	
Hulladék	Hulladék felhalmozódás nincs és nem is várható a területen.	
Zaj- és rezgés-terhelés	Jelentős forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	
Városkép, épített környezet	A vizsgált területen értékes épületek, táj- és városképi szempontból értékes területek megőrzése várható.	
Emberi egészség	A kerékpározási lehetőségek bővülése a mozgásszegény életmódra lehet pozitív hatással.	
Természeti környezet, élővilág, ökológiai hálózat	A parkok és a Duna élővilága nem sérül a beavatkozással.	

13. táblázat Környezeti elemek, hatásaik és változások

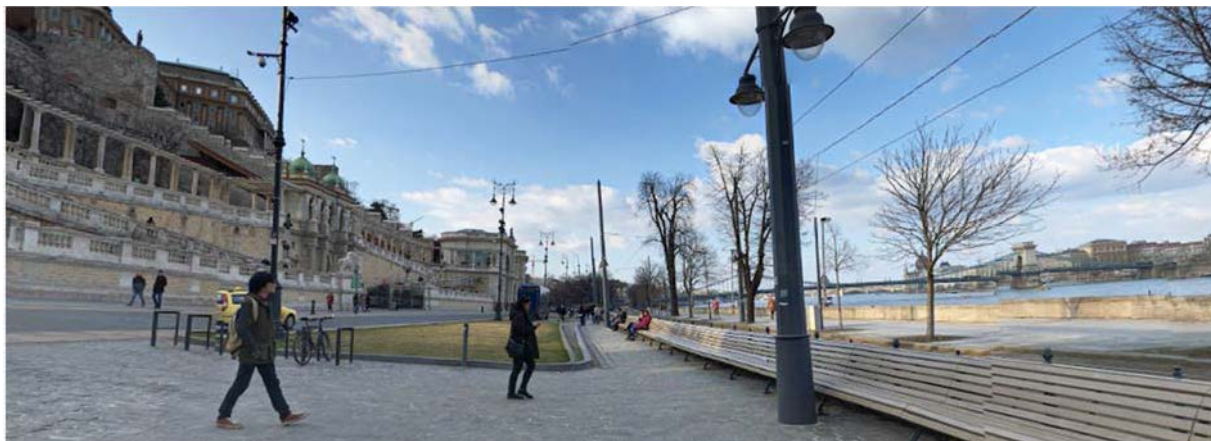
3. Duna parti korzó fejlesztése



14. ábra Jelenleg érvényes kerületi szabályzat

DÉSZ által javasolt szabályozás

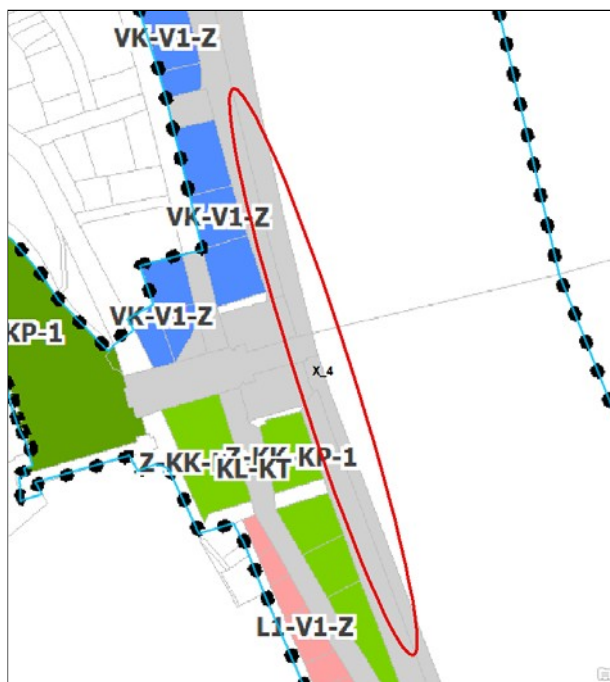




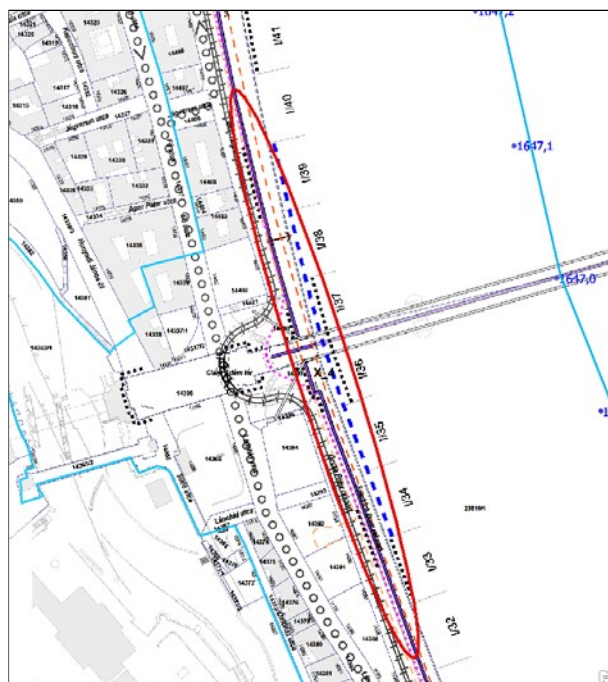
Környezeti elemek, rendszerek	Terhelések, közvetlen és közvetett hatások	Környezetállapot szempontjából bekövetkező változások
Levegő	Jelentős forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	A korábbi forgalomszabályozás jelentős környezeti állapotváltozást okozott, csökkentve a felső rakpart forgalmát. A zöldfelületek aránya és minősége a szabályozás következtében nem változik. A kerékpáros közlekedés jelenleg is növekvő mértéke a környezetminőségében nem, de az emberek mozgáskultúrájában változást eredményezhet. A területen található értékes növénygyedek megőrzését biztosítani szükséges.
Termőföld, talaj, felszíni és felszín alatti vizek	A területe jelentős részben burkolt felülettel rendelkezik.	
Hulladék	Hulladék felhalmozódás nincs és nem is várható a területen.	
Zaj- és rezgés-terhelés	A mérsékelt forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	
Városkép, épített környezet	A vizsgált területen értékes épületek, táj- és városképi szempontból értékes területek megőrzése várható.	
Emberi egészség	A kerékpározási lehetőségek bővülése a mozgásszegény életmódra lehet pozitív hatással.	
Természeti környezet, élővilág, ökológiai hálózat	A sétány és a Duna élővilága nem sérül a beavatkozással.	

14. táblázat Környezeti elemek, hatásaik és változások

4. Kikötők számára szárazföldi parthasználati kapcsolat nem biztosítható



15. ábra Jelenleg érvényes kerületi szabályzat



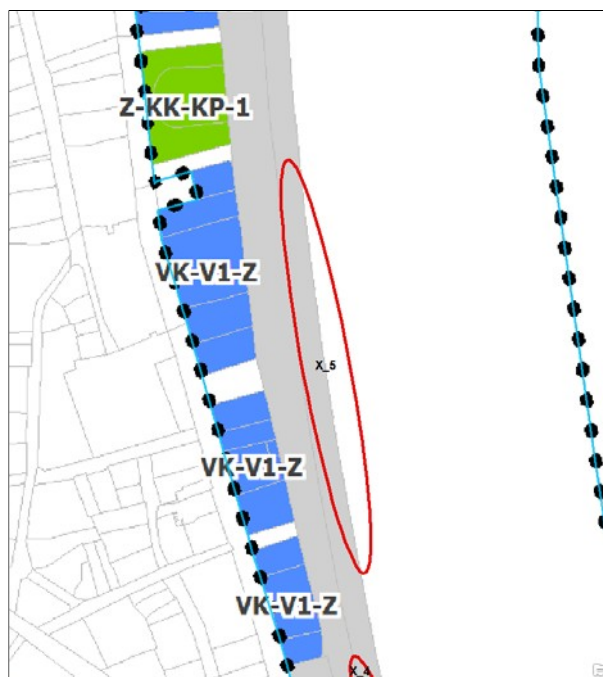
DÉSZ által javasolt szabályozás



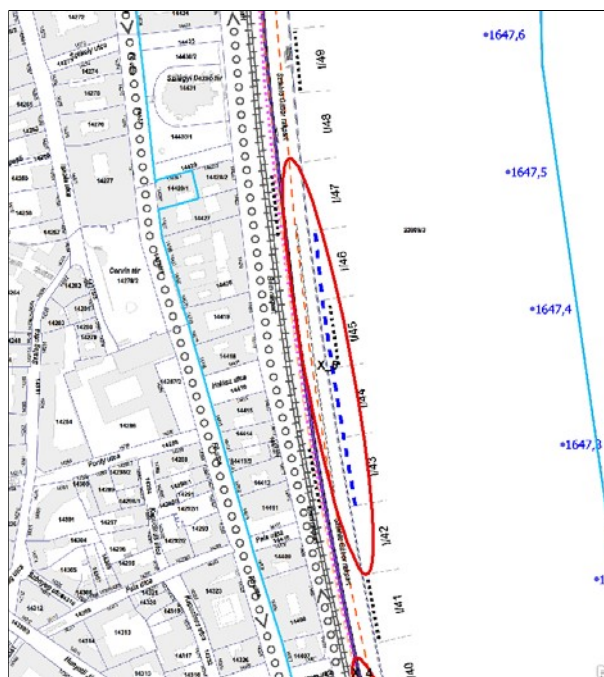
Környezeti elemek, rendszerek	Terhelések, közvetlen és közvetett hatások	Környezetállapot szempontjából bekövetkező változások
Levegő	Jelentős forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	A hajók számára kikötők létesítésének tilalma környezeti állapotváltozást nem okoz. A zöldfelületek aránya és minősége a szabályozás következtében nem változik. A területen található értékes növénygyegek megőrzésére negatív hatással a szabályozás nem lesz.
Termőföld, talaj, felszíni és felszín alatti vizek	A területe jelentős részben burkolt felülettel rendelkezik.	
Hulladék	Hulladék felhalmozódás nincs és nem is várható a területen.	
Zaj- és rezgés-terhelés	A forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	
Városkép, épített környezet	A vizsgált területen értékes épületek, táj- és városképi szempontból értékes területek megőrzése várható.	
Emberi egészség	Az emberi egészségre gyakorolt hatásokban változás nem várható.	
Természeti környezet, élővilág, ökológiai hálózat	A sétány és a Duna élővilága nem sérül a beavatkozással.	

15. táblázat Környezeti elemek, hatásaik és változások

5. Kikötők számára szárazföldi parthasználati kapcsolat nem biztosítható



16. ábra Jelenleg érvényes kerületi szabályzat



DÉSZ által javasolt szabályozás



Környezeti elemek, rendszerek	Terhelések, közvetlen és közvetett hatások	Környezetállapot szempontjából bekövetkező változások
Levegő	Jelentős forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	A hajók számára kikörök létesítésének tilalma környezeti állapotváltozást nem okoz. A zöldfelületek aránya és minősége a szabályozás következtében nem változik.
Termőföld, talaj, felszíni és felszín alatti vizek	A területe jelentős részben burkolt felülettel rendelkezik.	
Hulladék	Hulladék felhalmozódás nincs és nem is várható a területen.	
Zaj- és rezgés-terhelés	A forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	

Városkép, épített környezet	A vizsgált területen értékes épületek, táj- és városképi szempontból értékes területek megőrzése várható.	A területen található értékes növényegyedek megőrzésére negatív hatással a szabályozás nem lesz.
Emberi egészség	Az emberi egészségre gyakorolt hatásokban változás nem várható.	
Természeti környezet, élővilág, ökológiai hálózat	A sétány és a Duna élővilága nem sérül a beavatkozással.	

16. táblázat Környezeti elemek, hatásaik és változások

**6. Kikötők számára szárazföldi parthasználati kapcsolat nem biztosítható (kék)
Közszolgáltatási személyhajó-kikötő számára fenntartott parthasználat (zöld)**



17. ábra Jelenleg érvényes kerületi szabályzat

DÉSZ által javasolt szabályozás



Környezeti rendszerek	elemek,	Terhelések, közvetlen és közvetett hatások	Környezetállapot szempontjából bekövetkező változások
Levegő		Jelentős forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	A hajók számára kikötők létesítésének tilalma környezeti állapotváltozást nem okoz. A zöldfelületek aránya és minősége a szabályozás következtében nem változik. A területen található értékes növényegyedek megőrzésére negatív hatással a szabályozás nem lesz.
Termőföld, talaj, felszíni és felszín alatti vizek		A területe jelentős részben burkolt felülettel rendelkezik.	
Hulladék		Hulladék felhalmozódás nincs és nem is várható a területen.	
Zaj- és rezgés-terhelés		A forgalom okozta terhelésben változás nem várható.	
Városképi, épített környezet		A vizsgált területen értékes épületek, táj- és városképi szempontból értékes területek megőrzése várható.	
Emberi egészség		Az emberi egészségre gyakorolt hatásokban változás nem várható.	
Természeti környezet, élővilág, ökológiai hálózat		A sétány és a Duna élővilága nem sérül a beavatkozással.	

17. táblázat Környezeti elemek, hatásaik és változások

3.4.3. Emberek, közösségek egészségét, életminőségét, kulturális örökségét, területhasználati feltételeit befolyásoló hatások

A korábbi fejezetben tárgyalt változtatások egyike sem okoz olyan közvetlen jelentős negatív hatást, mely az emberek egészségügyi állapotát veszélyeztetné. Szerves kapcsolat kialakítására a városrészek és a folyópart között a területen nem valósul meg a szabályozás által. A jelenleg Tabán területét érintő 1. és 2. szabályozási változás érint értékes zöldfelületet, amely a helyi lakosok és a turisták számára is kiemelkedő érték, kapcsolódva a Gellért-hegy zöldfelületéhez. A zöldfelületek közötti kapcsolat és a használati lehetőségek köre nem sérül a szabályozás által. A kerékpáros közlekedés fejlesztésével az elérhetőség javul, illetve a területen lévő sportolási és vendéglátó helyek elérését is kedvezően befolyásolhatja a szabályozás. A zöldfelületi hozzáférés a lakosság lelki és testi egészségének javításához járulhat hozzá.

A Duna-part végigjárhatóságát a DÉSZ tervezett szabályozása elősegíti. A partmenti kikötőfejlesztések, kerékpárút fejlesztések, rekreációs terület fejlesztések hozzájárulnak város-víz kapcsolat erősítéséhez.

3.5. A TERV HATÁSAINAK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Várhatón a szabályozás érvényesítése megfelelő keretet ad a part menti területek környezettudatos fejlesztésének. A DÉSZ „zöld” szemléleténél fogva kedvezően járul hozzá a sétányok és a parkok fejlesztéséhez. A Duna-parti kerékpárút kiszabályozása hozzájárul az rekreációs funkciók erősödéséhez.

A tervezési területet védendő ivóvízbázis nem érinti. A tervezett változások a felszíni és felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi állapotában várhatóan nem jelentenek releváns változásokat, figyelembe véve, hogy a felszínközeli vizek (talajvizek) tulajdonságai alapvetően a Duna vízminőségének hatása alatt állnak.

A kijelölt új kerékpárutak közvetve hozzájárulhatnak a levegőminőség javulásához is. A Duna-menti zöldsáv (park és sétány) facsoportjainak megőrzése, kialakítása elősegítheti az élővilág észak-déli mozgását.

A parkolás szabályozása elősegíti a forgalomterhelés csökkenését, a látvány javulását és zajvédelem csökkenését.

Új környezeti konfliktusok megjelenése

A jelen terv keretein belül kijelölt szabályozások egyike sem jár a korábbi szabályozási tervekben megengedettekhez képest új környezeti konfliktust eredményező funkció, tevékenység megjelenésével.

Környezettudatos életmód feltételeinek változása

A kijelölt Duna-menti kerékpáros és gyalogos sáv elősegítheti a lakosság környezettudatosságát a nem motoros közlekedés preferálásával.

Térszerkezet, területfelhasználási mód

A tervezett fejlesztések nem változtatják meg a part menti területek mesterséges állapotát. A belső területeken (pl. Tabán) pedig a facsoportok, erdőfoltok megőrzése és az idős fák, élőhelyek kímélete, kezelése biztosíthatja az élőhelyek és zöldfelületek ökológiai helyzetének, állapotának javulását.

Természeti erőforrások

Természeti erőforrások megújulását akadályozó hatásokkal a településrendezési tervben meghatározott célok megvalósulása nyomán nem kell számolni. A helyi természeti erőforrások jelentős mértékű felhasználása nem történik. A kialakult értékek megőrzésére lehetőséget biztosító szabályozás került kialakításra. A szabályozás természeti erőforrások védelmét figyelembe vevő, érvényesítő alkalmazását segíthetik önkormányzati, vállalkozási és lakossági, illetve civil szervezeti együttműködések útmutatók, akciók, területi kezelések és hasznosítások, beépítések megvalósítása terén

4. Káros környezeti hatások mérséklését célzó javaslatok, intézkedések

4.1. TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM, ÖKOLÓGIAI RENDSZEREK

Védett természeti területek, térségi ökológiai rendszerek védelme

A terület tervezése során figyelembe kell venni és be kell tartani az ökológiai hálózattal kapcsolatos rendelkezéseket, utalásokat, jogszabályokat:

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről (53. §)
- 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről (4., 9., 12., 13., 19. és 22. §-ok)
- 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat A 2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról és melléklete a IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv 2014-2019
- 28/2015. (VI. 17.) OGY határozat A biológiai sokféleség megőrzésének 2015–2020 közötti időszakra szóló nemzeti stratégiájáról

Tájvédelmi javaslatok

A terület teljes egésze a tájképvédelmi övezet kategóriájába tartozik ezért a Duna-parti látvány megőrzése, javítása kiemelt fontosságú. A DÉSZ X. ütem javaslatai elősegítik, hogy a parkolási helyzet javuljon. Az alsó rakparti sétány gyalogos végigjárhatóságának biztosítása, a felső rakpart hiányos fasorának pótlása hozzájárul a tájkép, a Duna-parti látvány javulásához.

Az érintett övezetben telepíteni kívánt létesítmények és a kapcsolódó funkciók (utak, parkolók, szabadtéri sportlétesítmények, stb.) elrendezésére, illetve az építmények építészeti kialakítására, anyaghasználatára, tömegképzésére vonatkozóan a tájba illesztés, tájlesztettkai szempontok megkövetelésének alátámasztásául látványterv készítése és településképi véleményezési eljárás lefolytatása kötelező.

A 17. FINA Világbajnokság Budapest területen maradt ideiglenes építményeinek elbontására a tájkép megőrzése mihamarabb szükség lenne.

Az ökológiai hálózat egyes elemeire vonatkozó táj- és tájképvédelmi javaslatok hatékonyan segítik elő az új területfelhasználások környezetbe és tájbaillesztését. A tervezett fejlesztések így a természeti értékek maradandó károsítása nélkül megvalósulhatnak.

Zöldinfrastruktúra javaslatok

A zöld infrastruktúra fejlesztése egyre nagyobb jelentőséget kap. Városi környezetben a közparkok, közkertek, fásított terek védelme fejlesztése kap kiemelt jelentőséget. Az egyedi fák védelme a hivatalos szakmai szervezeteken túl a lakosság és a különböző társadalmi szervezetek számára is egyre fontosabb (lásd. Városliget, Római-part stb.). A társadalmi elvárásokat felismerve olyan sikeres kezdeményezéseknek is tanúi lehetünk mint a 10000 új fát Budapestre, faültetési program. Egy út fásíthatósága a szabályozási szélességtől, az út pályaszerkezetétől, a burkolatok elrendezésétől, valamint a közművezetékek elhelyezésétől függ. A kialakult utak menti fatelepítésnél figyelemmel kell lenni a meglévő közművekre, valamint a légvezetésekre.

Különösen fontos lenne a koncepcionális fasor telepítés a település megközelítését biztosító fő közlekedési utak mentén, mely irányítja a figyelmet, jelzi az út fontosságát. A fajok kiválasztásánál a termőhelyi adottságoknak megfelelő fafajokat kell előnyben részesíteni.

A terület zöldinfrastruktúrájának fejlesztése érdekében ezért szükséges az utcák növényzetének bővítése, az utcákban a járdák mellett cserjesáv, s ahol lehet fák telepítése, megerősödésig fokozott gondozása. Parkolóhelyek között/mellett növények telepítése szükséges (lenne).

4.2. KÖRNYEZETI ELEMÉK ÁLLAPOTÁNAK VÉDELMEÉRE IRÁNYULÓ JAVASLATOK

A terv környezetvédelmi javaslatok és azok fogantatására hozott szabályozási előírásai a negatív hatásokat csökkentésére törekednek. Ez vonatkozik mind a levegőminőség, a zajvédelem és talajvédelem kérdéskörére.

4.2.1. Levegőtisztaság védelem

A levegő tisztaság védelmével kapcsolatos szabályokat több jogszabály tartalmazza: A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) sz. kormányrendelet és a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) sz. VM rendelet.

A tervben javasolt előírások a levegőminőség állapotának javítását és hosszú távú fenntartását szolgálják. A közlekedésből származó légszennyezés káros hatásainak csökkentése érdekében az utak fásítása a porszennyezés, levegőterhelés mérséklésére ténylegesen alkalmas. A főút mentén a zóldsávokban cserjesor ültetésével a közvetlenül az út mellett lerakódó szennyezés mértékét lehet csökkenteni.

4.2.2. Talaj, felszíni- és felszín alatti vizek védelme

A felszín alatti vizek és a talaj védelme érdekében a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásait kell betartani. A hidrogeológiai védőterületekre vonatkozó korlátozásokat a 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet szabályozza.

A magasabb rendű jogszabályokban meghatározott felszín alatti víz állapotának érzékenysége szempontjából érzékeny területi kategória biztosítja a felszín alatti vizek védelmét A szennyvíz- és csapadékvíz elvezetés kérdésében hozott javaslatok és előírások megfelelő megoldásokat nyújtanak a szennyvizek tárolására illetve elvezetésére, így nem jelentenek veszélyforrást a talajra és a felszíni- és felszín alatti vizekre. Veszélyes anyagokat tartalmazó szennyvizekre és a talaj állapotát veszélyeztető tevékenységekre vonatkozó javaslatok, a felsőbbrendű jogszabályok előírásainak betartásával kizárható a víz és a talaj határérték feletti károsodása. A tervezett fejlesztések megvalósítása során a talajszennyezés kockázata, mind a létesítés, mind az üzemeltetés során, a hatályos, vonatkozó, környezetvédelmi előírások betartásával megelőzhető.

A felszíni és felszín alatti szempontjából a jelenlegi vízminőségi állapot a tervezett változtatások megvalósulása esetén semmiképpen nem romlik, esetenként javulásra lehet számítani.

4.2.3. Zaj- és rezgésterhelés

A zajvédelmi jogszabályokban és előírásokban foglaltak betartásával, meghatározott védőtávolságokkal és védelmi célú növénytelepítések kialakításával, a védendő területek zajterhelése csökkenthető, környezetterhelése megelőzhető.

Közlekedési zaj

A belterületi részekben a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM – a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló együttes rendelet 3. mellékletének határértékeinek kell teljesülniük.

Komoly problémát jelent a jelentős közúti forgalom, a dunai hajóforgalom, a Várkert rakparton horgonyzó hajók, valamint a Palotaúton várakozó turistabuszok folyamatosan járó motorjainak zaja. Szükség lenne forgalomterhelés csökkentésére.

4.2.4. Hulladékkezelés

A hulladékgazdálkodás szempontjából figyelembe kell venni a 2012. évi CLXXXV. törvényt a hulladékról, betartva annak a hulladékkezeléssel és hulladékhasznosítással kapcsolatos előírásait. A településen a keletkező kommunális szilárd hulladék elhelyezéséről és elszállításáról a településen működő szervezett hulladékgyűjtési rendszer keretein belül kell továbbra is gondoskodni.

A veszélyes hulladékok begyűjtése és elszállítása a településen megoldott. A keletkező veszélyes hulladékot közvetlenül a keletkezés helyén, biztonságosan, a környezet szennyezését kizáró, elkülönített zárt tárolókban kell elszállításig elhelyezni. Idegen veszélyes hulladék nem tárolható és kezelhető. A veszélyes hulladékok kezelése során a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének, feltételeiről szóló 225/2015 Korm. rendelet előírásait kell betartani.

Hulladékgazdálkodás mind a kommunális hulladék, mind a veszélyes hulladékok elhelyezése és tárolása a jogszabályokban előírtaknak megfelelően történhet, így nem okozhat környezetterhelést. A szelektív hulladékgyűjtés további támogatása és kiterjesztése szintén pozitív hatást eredményez, illetve segít a környezettudatos szemléletformálásban.

4.3. GAZDASÁGI, TÁRSADALMI HATÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ JAVASLATOK

A Duna-part gyalogos végigjárhatóságának biztosítása valamint a Duna-part közelében kerékpárút kijelölése szélesíti a rekreációs lehetőségeket, növeli a város idegenforgalmi vonzerejét, ami kedvezően hat a terület turisztikai forgalmára, élénkíti a gazdaságot.

A Tabán és a Gellért-hegy zöldfelületi és turisztikai összekapcsolása a Duna-parti területekkel társadalmi és gazdasági szempontból is kedvező hatással bír. A kerékpáros és gyalogos forgalom növekedése által a

rekreációs és a vendéglátási forgalom növekedése várható. A minőségi zöldfelületi kialakítás és karbantartás, illetve a zöldfelületi hálózat területi növekedése (pl. partmenti sétányokon) javasolható a jövőben.

5. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv, által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni.

A településrendezési eszközök minden esetben keretet szabnak a tervezett fejlesztések megvalósíthatóságához, ezért DÉSZ szabályozási javaslatok kötelezően beépülnek más térséget érintő fejlesztési stratégiákba, koncepciókba, tervekbe.

Javasoljuk, hogy zöld infrastruktúra elemeinek védelme, a hálózat fejlesztése, az egyes területek minőségi paramétereinek javítása minden tervben kiemelt figyelmet kapjon. A DÉSZ X. ütemének térségében javasoljuk a ZFI szinten tartását. A térség egyes telkein belül történő csökkenést mindenképpen a térségen belül kell pótolni.

Vízvédelemmel kapcsolatos javaslatok: A II. Vízyűjtőgazdálkodási Terv és a Kvassay Jenő Terv is foglalkozik az ökológiai tényezők figyelembevételével és ennek következtében az élőhelyek javításának lehetőségei közül több témakörben tartalmaznak intézkedéseket, pl. vízfolyások rehabilitációja, karbantartása, vízvédelmi puffersávok kialakítása és megőrzése. A DÉSZ X. ütemének területén tervezett változások a felszíni és felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi állapotában várhatóan ugyan nem jelentenek releváns változásokat, de a vízmenti puffersávok védelme, az ökológiai folyosók fenntartása, az élőhelyek védelme kiemelt fontosságú. A terület egyetlen vízfolyása az Ördög-árok jelenleg nem felel meg az ökológiai elvárásoknak. A tervezett vízi közlekedés fejlesztésekkel a Duna-part ökológiai állapota is romolhat. Javasoljuk ezért olyan monitoring rendszer felállítását, illetve minőségi paraméterek megállapítását amelyekkel a negatív változások elkerülhetők lennének.

A kerületben ki kell alakítani a forgalomcsillapítás rendjét.

A kerékpáros-infrastruktúrát tovább kell fejleszteni, további kerékpárutak és –sávok kialakításával. A jelenlegi kerékpárutaknál szükséges az elkülönítés a gyalogosforgalomtól.

6. A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

A környezeti értékelés alapján a tervezett változtatások, illetve a várható környezeti hatások jellege, nagyságrendje miatt folyamatos monitorozásra vagy új monitoring rendszer kialakítására nincs szükség. A későbbi, esedékes felülvizsgálata során a környezeti vizsgálat keretében kell a jelenlegi DÉSZ hatására bekövetkező területi változásokat, területalakulási folyamatokat vizsgálni. A területváltozás követésére olyan indikátorrendszert és modellrendszert kell kialakítani, amelynek segítségével a bekövetkezett változások regisztrálhatók, és előre is jelezhetők a területi változások, trendek. A terv – **vizsgált területre gyakorolt** –

hatásainak monitorozása érdekében az alábbi indikátorok kerültek meghatározásra:

- Változások a területhasználatban. Monitorozás tárgya: területhasználatok, művelési ágak térbeli változásának vizsgálata
- Közlekedési területek környezeti hatásai Monitorozás tárgya: levegőminőség alakulása. A levegőben található különböző szennyezőanyagok – CO₂, CO, NO₂, NO_x, O₃, por frakciók– mennyiségének vizsgálata a fontosabb útvonalak mentén, továbbá a szomszédos lakóterületeken.
- Zajszennyezés által érintett emberek száma. Monitorozás tárgya: a zajszennyezés által érintett emberek számának megállapítása a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet figyelembe vételével
- Biológiai aktivitás érték valós alakulása Monitorozás tárgya: rendszeres biológiai aktivitásérték számítás.
- Zöldfelület indikátor (ZFI) érték alakulása. A monitorozás tárgya: az űrfelvételből, vagy infrafelvételekből számolt zöldfelületi aktivitás érték.

A DÉSZ-hez kapcsolódó mérhető indikátorok monitorozásának jelenlegi legnagyobb problémája nem az, hogy nincsenek adatok, hanem az, hogy az adatok különböző helyeken, különböző ágazatoknál, hatóságoknál gyűlnek. A monitorozáshoz felhasználható adatok az OKIR, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR), a TEIR, a TIR, a NATÉR, a MEPAR vagy az erdészeti adatbázisok keretében találhatók meg. Fontosnak tartjuk, hogy a Duna-parti területekre egy egységes monitoring rendszer kerüljön kialakításra.

7. Közérthető összefoglaló

A közös tervezetetésre irányuló megállapodást Budapest Főváros I. Kerület Budavári Önkormányzatának Képviselő-testülete a 1258/2017.(08.30.) határozatával fogadta el. A képviselőtestület szükségesnek tartja a Duna-parti építési szabályzat X. ütem Budapest I. kerületi Duna-parti szakasz tervéhez a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet alapján környezeti vizsgálat készítését, valamint elfogadja annak tematikáját az előterjesztés 4. sz. melléklete szerinti tartalommal.

A megállapodás értelmében a Korm. rendelet szerinti egyeztetési eljárás lebonyolítását a Fővárosi Önkormányzat vállalta.

A környezeti vizsgálat készítésének módszere, alapelve az volt, hogy a vizsgálat a DÉSZ várható, a jelenlegi állapotot módosító hatásait értékeli. A kidolgozása és tartalma megfelel az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet követelményeinek. A KV előzetes tematikájának tartalma és készítésének szükségességéről szóló rendelet szerint 2017 februárjában került megküldésre az érintettek számára.

A tervek, programok céljainak vizsgálatánál, értékelésénél nehéz olyan abszolút határértékeket, mutatókat meghatározni, amelyekkel az eredményességet, környezeti hatékonyságot mérni lehet. Ezt célt, „zsinórmértéket” mindenkor a nemzeti, budapesti területfejlesztési, környezetvédelmi programok, stratégiák célkitűzései jelentik. A DÉSZ környezeti vizsgálata során a célkitűzések összehasonlításra kerültek a térségre készült legfontosabb tervezési, fejlesztési dokumentumokkal, kiemelten a hatályban lévő kerületi szabályozási tervvel. A környezeti vizsgálat megállapította, hogy a tervezési, fejlesztési kereteket jelentő magasabb rendű programok, tervek célkitűzéseivel a DÉSZ szabályozása összhangot mutat.

A terület természetvédelmi területtel érintett (Gellérthegy Természetvédelmi Terület), és az OTRT ökológiai hálózat (ökológiai folyosó övezete) is átfedésben van a tervezési területtel. A szabályozás nincs negatív hatással a Nemzeti Ökológiai hálózat elemére.

A DÉSZ megalapozó tanulmánya részletesen bemutatja a tervezés kereteit, a különböző fejlesztési programokat, stratégiákat, koncepciókat. A megalapozó tanulmányokban a környezeti állapot feltárása, illetve a fejlesztési korlátok részletesen bemutatásra kerülnek.

A DÉSZ szerint javasolt az alsó rakparti gyalogos út illetve az EuroVelo kerékpárút fejlesztés olyan környezetbarát fejlesztések, amelyek biztosíthatják a Duna-part megközelítését, kihasználását és ugyanakkor jelentős környezeti terhelést nem okoznak. A szabályozások között szerepel a Duna megközelíthetőségének és végigjárhatóságának biztosítása.

A DÉSZ talán legnagyobb előnye, hozadéka, hogy olyan integrált megközelítésű új szemléletet honosít meg, amely a Dunára, a Duna-partra, annak zöldfelületeire nem mint elválasztó vízfolyásra, hanem mint potenciális rekreációs fejlesztési lehetőségre tekint. Ez a hálózatban gondolkodó, komplex szemlélet összhangban van a Budapest 2030 fejlesztési elképzeléseivel a Dunával együtt élő város koncepciójával.

8. Előírás a vízminőség-védelmi intézkedésekre

A területen tervezett fejlesztések csak teljes közművesítettség mellett valósíthatók ki, amely egyrészt jelenti a vízellátó rendszer fenntartását, fejlesztését, másrészt az elválasztott rendszerű csatornázás kialakítását. Így a jelenlegi állapot negatív irányú változása megelőzhető.

Melléklet I.**A 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet szerint ajánlott tartalomjegyzék**

A DÉSZ X. ütem készítéséhez a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet alapján kidolgozott stratégiai környezeti értékelés tematikája:

A környezeti értékelés általános tartalmi követelményei

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése:

1.1. előzmények, különösen a tematika tartalma;

1.2. a tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása;

1.3. a környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv, illetve program alakulására;

1.4. a környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása;

1.5. a környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek (mint pl. technikai hiányosságok, bizonyos ismeretek hiánya stb.), az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok.

2. A terv, illetve program és a kidolgozásukkor vizsgált változatok (a továbbiakban: változatok) rövid ismertetése:

2.1. a terv, illetve program céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket;

2.2. a terv, illetve program összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal⁴²;

2.3. a változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása.

3. A terv, illetve program, valamint a változatok megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása:

3.1. a terv, illetve program céljainak összevetése a terv, illetve program szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal;

3.2. környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a tervben, illetve programban;

3.3. a terv, illetve program céljainak egymás közti, illetve a releváns tervek, illetve programok (2.2.) céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból;

3.4. a jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel, illetve programmal összefüggésben lévő elemeinek ismertetése;

3.4.1. földrajzilag lehatárolt tervezési terület esetén, illetve, ha a hatásterület földrajzilag lehatárolható, a terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv, illetve program megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol,

3.4.2. a környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása (eltartóképesség, terhelhetőség),

3.4.3. a fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása

és mindezek várható alakulása, ha a terv, illetve program nem valósulna meg;

3.5. a terv, illetve program megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:

3.5.1. természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik,

3.5.2. olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak (különösen azok, amelyek olyan befektetői, termelői vagy fogyasztói magatartást váltanak ki, vagy ösztönöznek, illetve egyéb olyan tendenciákat erősítenek, amelyek természeti erőforrás igénybevételéhez vagy környezetterheléshez vezethetnek, olyan fajta beruházásokat, fejlesztési irányokat részesítenek előnyben, amelyek további környezetterhelő vagy igénybevevő fejlesztéseket vonzanak, ösztönöznek vagy ha kumulatív hatások léphetnek fel);

3.6. az előző pontok szerint meghatározott információkból kiindulva a terv, illetve program megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése:

3.6.1. jól azonosítható környezet igénybevétel vagy terhelés esetén különös tekintettel:

3.6.1.1. a környezeti elemekre (földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az építészeti és régészeti örökségre),

3.6.1.2. a környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre, a biodiverzitásra,

3.6.1.3. a Natura 2000 területek állapotára, állagára és jellegére, valamint e területeken lévő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzete megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának, fejlesztésének lehetőségeire, továbbá

3.6.1.4. az előbbi hatások következtében az érintett emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi, gazdasági helyzetében – különösen életminőségében, kulturális örökségében, területhasználata feltételeiben – várhatóan fellépő változásokra;

3.6.2. a közvetett módon hatást kiváltó tényezők fellépése esetén különös tekintettel:

3.6.2.1. új környezeti konfliktusok, problémák megjelenésére, meglévők felerősödésére,

3.6.2.2. környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítésére vagy korlátozására,

3.6.2.3. a helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására,

3.6.2.4. olyan helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítésére, amelyek a táj eltartó képességéhez alkalmazkodtak,

3.6.2.5. a természeti erőforrások megújulásának korlátozására,

3.6.2.6. a nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használatára vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítására;

3.7. a környezeti következmények alapján a terv, illetve program és a változatok értékelése, a környezeti szempontból elfogadható változatok meghatározása.

4. A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben, illetve programban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

5. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv, illetve program által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni.

6. A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben, illetve programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

7. Az 1–6. pontokban megadott valamennyi információra kiterjedő közérthető összefoglaló

8. Előírás a vízminőségvédelmi intézkedésekre.

Megfeleltetési táblázat a kormányrendelet ajánlott és a DÉSZ-ben alkalmazott tartalom között

Rendelet szerint ajánlott	DÉSZ által alkalmazott
3.1.	3.1.
3.2.	3.1.
3.3.	3.1.
3.4.	3.2.
3.4.1.	3.2.1.
3.4.2.	3.2.2.
3.4.3.	3.2.3.
3.5.	3.3.
3.5.1.	3.3.1.
3.5.2.	3.3.2.
3.6.	3.4.
3.6.1.1.	3.4.1.
3.6.1.2.	3.4.2.
3.6.1.3.	3.4.3.
3.6.1.4.	3.4.4.
3.6.2.	3.4.5.
3.6.2.1.	3.4.5.
3.6.2.2.	3.4.5.
3.6.2.3.	3.4.5.
3.6.2.4.	3.4.5.
3.6.2.5.	3.4.5.
3.6.2.6.	3.4.5.
3.7.	3.5.